

kurgu

aykut yazgan

elimden geldiği kadar çevirmeye çalıştım..

başlangıç ¹

tanrılar, ruhlar ve şeytan....
hele bir gözünün önüne getir...
düşün bir kere...
cehennem ve cennet ve gökyüzünde asılmış duran
şehirler...
tek boynuzlular ve sentaurlar, cadılar ve sihirbazlar, cinler
ve ölüm kuşları, melekler, periler, sihirli formüller, tabiat
ruhları, ev ruhları....
bütün bunları hayal edebilmek hiç te o kadar zor değil.
o kadar zor değil bütün bunların hepsini düşünebilmek....
insanlar binlerce senedenberi inanmışlar bunların
hepsine.
gelecek yavaş yavaş yaklaşıyor.
ve uzay gemileri olacak geleceğin içinde... uzay gemilerini
ve geleceği düşün...
acaba tasavvur edilemeyen...
düşünüp hayal edilemeyen...
düşüncede kurması o kadar zor olabilen *herhangi* bir şey
olabilir mi?..
bir parça madde düşün.
ve sen onun içinde...
bilerek, düşünerek ve onun içinde var olduğun bilincinden
kuvvet alarak...
maddeye aklında ve düşüncede yön vermeye...
onu uyutmaya...
onu sevmeye...
ve onu yokuş yukarı hareket ettirmeye kadir....
bir uzay tasavvur et ki (sonsuz veya değil bu sana kalmış)
bir milyar kere bir milyar kere bir milyar güneşi ile...
ve bir çamur parçası düşün...
deli gibi bu güneşlerden bir tanesinin etrafında fırdolayı
dönen...

¹ fredric brown – nightmares and geezenstacks – heyne 1965

ve tasavvur et...
bu çamur parçasının üstünde sen...
onunla beraber zaman mekan içinde sonsuz bir hızla
bilinmeyen bir yöne doğru giden...

düşün...

hikayenin sonu

profesör jones uzun senelerdenberi zaman teorisi üzerinde çalışıyordu.
"tamam... en sonunda anahtar denklemi buldum" dedi kızına günün birinde.
"yaptığım bu makina ile her alanı değiştirebilir hatta tersine bile çevirebilirim."
düğmeye basarken de şöyle devam etti:
"şimdi zamanı geri döndürüyorum....

.... döndürüyorum geri zamanı şimdi"
:etti devam şöyle de basarken düğmeye
".çevirebilirim bile tersine hatta değiştirebilir alanı her ile
makina bu yaptığım"
.birinde günün kızına dedi "buldum denklemi anahtar
sonunda en...tamam"
.çalışıyordu üzerinde teorisi zaman senelerdenberi uzun
jones profesör

sonu hikayenin

kabuslar ²

gri

uyandı.

ve kendisini fevkaledede hissetti.

çünkü parlak bir güneş bütün vücudunu ısıtıyordu. hava 'ilkbahar' la doluydu.

bir ara uyuyakalmıştı.

yarım saat önce.

yarım saatten fazla olamazdı. çünkü gölgeler çok az uzamıştı. oturduğu parkın sırasında uyku onu birden bastırmıştı.

ilkbahar yeşilleri içersinde park cidden çok güzeldi. (yaz yeşillerinden çok daha yumu-şak...)

fevkalade bir gündü. gençti ve aşıktı. deli gibi hem de. sıırılsıklam ve mutlu.

dün (cumartesi akşamı) susan'a evlenme teklif etmişti.

o'da bunu kabul etmişti. aslında bu kesin bir 'evet' değildi ama...

bugün öğleden sonrası için evlerine çağırılmıştı; ailesinle tanıştırmak için. onlar (yani ailesi...) kendisinden, kendisi de ailesinden hoşlanacaklardı mutlaka.

susan'dan hoşlandığı gibi...

eğer bu da bir evet demek değilse...

her ikisi de ilk görüşte birbirlerini sevip aşık olmuşlardı.

tatlı susan... kahverengi saçlar, alaycı kalkık bir burun, kenarları çilli ve kocaman ela gözler.

bundan daha güzel bir şey olamazdı.

kimse için.

akşam olmuştu davete yetişebilmek için tam zamanıydı.

oturduğu sıradan kalktı. zevkle gerindi. uzun uzun

esneyip

uykudan kasılmış adalelerini gevşetti biraz. sonra yola

koyuldu parktan birkaç sokak ötedeydi susan'ın evi.

ilkbaharın tatlı akşam güneşi altında kısacık bir yol.

² fredric brown – nightmares and geezenstacks – heyne 1965

merdivenleri çıkıp kapıyı tıklattı. kapı açıldığında bir an susan'la karşı karşıya geldiğini sandı. genç kız susan'a çok benziyordu. belki de kızkardeşiydi. bir kızkardeşi olduğunu laf arasında söylemişti. kendisinden bir kaç yaş daha genç.

hafif bir reveransla selam verdi. ismini ve susan'ı görmek istediğini söyledi.

genç kızın bir an tuhaf tuhaf yüzüne baktığı hissine kapıldı.

-buyurun, dedi genç kız, içeriye geçin lütfen. susan şu anda burada değil, ama siz oturma odasında oturup biraz istirahat etseniz...?

oturma odasına geçti ve bekledi.

sonra kapıyı açan kızın sesini duydu.

ön odada birşeyler konuşuyordu. merakla kalkıp kapıya doğru gitti.

dinlemek için.

genç kız bir yere telefon ediyordu galiba...

-harry çabuk gel... lütfen... evet doktoru beraberinde getir... evet, büyükbabam... hayır hayır kalp krizi değil bu sefer... amnezi... geçen günkü gibi... anneannemi şey zannediyor... evet halen... hayır hayır 'dementia senile' değil harry, yalnız amnezi... evet, fakat bu sefer daha kötü... elli sene öncesi... anneannemle evlendikleri sene...

birden elli saniyede elli yaş ihtiyarlamak...

sessizce gözlerinden yaşlar akmaya başladı...

kapıya dayandı...

yeşil

uyandı.

kararını, uzun uzun düşünerek verdiği, önemli kararını hatırlayarak.

artık dönmemesi, mutlaka tutması gerektiği kararı.

eğer halen bir erkek olarak kalmak isterse...

tam bir erkek.

karısından kesin olarak ayrılmaları için onayını alması lazımdı. yoksa her şey ama her şey kaybolmuş demektir.

bir kez daha aynı cesareti bulup söyleyemezdi...

şimdi anlıyordu. bu karar altı sene önce, evlendiklerinde,

daha o zaman verilmesi gereken kaçınılmaz bir karardı.

kendisinden daha güçlü bir kadınla evli olmak....

her yönden daha güçlü... zamanla onu zavallı bir acize

dönüştürmüştü.

karısı her bakımdan ondan üstündü. bunu göstermekten

de asla kaçınmıyordu.

sporcu...

mükemmele varana dek...

golfte, teniste her oyunda yeniyordu onu.

ondan daha iyi ata biniyor ve ondan çok daha iyi koşuyor

ve onun ömür boyu kullanamayacağı kadar kıvrak araba

kullanıyordu.

sanki her şeyde uzmandı.

brıç, satranç hatta erkekçe oynan ve bir erkek oyunu

olarak ta kalması gereken poker de bile.

daha kötüsü işini ve parasal idaredeki dizginleride eline

geçirmiş ondan daha fazla para kazanıyordu.

hayatında kazanamayacağı kadar çok para.

kısacası kendine ait olan güveni bu altı sene içerisinde

törpülenmiş, azalmış, parçalanmıştı.

taaa ki lara hayatına girene kadar.

tatlı, sevgi dolu lara...

bir haftadır misafirdi. ve karısının olmadığı her şeydi

lara...

zarif, narin, yardıma muhtaç, tapılacak ve tatlı bir kadın.
deli gibi seviyordu laura'yı. ve kurtuluşu onda bulacaktı.
o'da kendisi ile evlenecekti.

evlenmeliydi de...

çünkü bu son kurtuluştu.

tek ümit...

bu sefer zafer onun olmalıydı. karısı ne yaparsa yapsın.
ne derse desin.

duş yapıp çabucak giyindi. biraz sonraki tartışmadan
korkuyordu. cesareti olduğu sürece bu işi bir an önce
bitirmeliydi.

aşağıya indiğinde karısı kahvaltı sofrasında yalnızdı. başını
kaldırdı içeriye girdiğinde.

- günaydın, sevgilim, dedi karısı. laura kahvaltı etti.

dışarda dolaşmaya çıktı.

ben rica ettim. seninle baş başa konuşmak istedim.

'iyi' diye düşündü bir sandalye çekip otururken. demek
içinden geçenleri karısı da anlamıştı. lafı bu şekilde
açmakla işi daha da kolaylaştırıcaktı.

- william, dedi karısı. senden boşanmak isitiyorum.

biliyorum bu senin için büyük bir darbe olacak.

ama laura ile ben birbirimizi seviyoruz.

beyaz

birden uyandı. istemediği halde neden birden uyuyakaldığını sordu kendikendine. fosforlu saatine baktı çabucak. karanlıkta pırl pırlıldılar. onbiri birkaç dakika geçiyordu. geniş bir soluk aldı. uyuya kalalı birkaç dakika olmuştu. kanapeye uzanalı ise yarım saat. eğer genç karısı gelecekse daha erkendi. kız kardeşinin iyice uyuduğundan emin olana kadar bekliyecekti.

tuhaf bir tesadüf olmuştu. evleneli üç hafta bile olmadan balaylarından geri dönmüşler ve ilk kez ayrı yatıyorlardı. kız kardeşi deborah onlarla beraber kalmak için ısrar etmişti. arabayla dönüşte yeni evliler dört saat boyunca onu ikna etmeye çalışmışlardı.

ama boşuna.

deborah kafasına koyduğunu yapardı.

bir tek yatak odaları vardı.

kız kardeşi kanapede, betty ile ona da o tek yatak odasında yatmayı önermişti. ama onlar kabul etmemişlerdi. öyle kurallar vardır ki onları katı misafirperverlik bile olsa kabul edemeyiz.

hatta bu tekilf insanın kendi kız kardeşinden gelse bile.

bu ihtiyar yaşına rağmen halen evlenmemiş kız kardeşi...

ama emindi.

yani emin olmak gibi bir şey, betty'nin yanına

geleceğinden. bir kaç tatlı ve zevkli dakika için olsa bile

kız kardeşi uyuduktan sonra.

belki korkuyordu kalkarken deborah'ı uyan-dırırım diye.

tabii gelecekti betty. hiç ol-massa bir 'iyi geceler öpücüğü' için.

birden karanlıkta yatak odasının kapısı yavaşça açıldı ve yine yavaşça kapandı.

kilidin sesi hafifçe tıkladı. sonra gecenin hışırtısı.

sonra yanına yattı kanapeye ve sıkıca sarıldı.

tek kelime:

- sevgilim... 'e karşılık

- hişşş, dedi kadın.

ama konuşacak ne vardı ki zaten.
bu sonsuz ama sonsuz olduğu kadar da kısa dakikalarda.
ta ki kapı tekrar açılana, aralığında ışığın keskin hüzmeleri
odaya vurana kadar.
kapının aralığında karısı betty bir buz heykeli gibi donmuş
avazı çıktığı kadar bağıarak...

mavi

uyandıgında şimdye kadar gördüğü en güzel maviyi gördü, yatağının yanındaki pencereden... hayallerin ötesi bir güzellikteydi görünen gökyüzü... george çabucak yataktan atladi.

birden uyanmıştı.

bu birinci tatil gününün bir dakikasını bile boşa harcamak istemiyordu. yine de karısını uyandırmamak için sessizce giyindi.

arkadaşlarının onlara evlerini hafta sonu için bırakmaları üzerine aniden karar verip gece geç vakit gelmişlerdi buraya. wilma yolculuktan yorgundu ve uyuyordu halen... onun için 'uyuduğu kadar uyusun' diye düşündü.

ayakkabıları elinde, parmaklarının ucuna basarak oturma odasına geçti, ayakkabılarını giyebilmek için.

kıvrık saçlı beş yaşındaki tomy de odasından çıkıp esnedi.

- bir şeyler yemek istermisin, diye sordu george.

tomy başını sallayınca,

- iyi o halde giyin de benimle mutfağa gel.

george kahvaltıyı hazırlamadan önce evin önüne çıkıp etrafa bir göz attı.

geldiklerinde hava iyice karanlıktı. etrafı da arkadaşının tarifinden tanıyordu ancak.

insan eli değmemiş bir orman bölgesiydi burası ve hayal ettiğinden çok daha güzeldi. öteki hafta-sonu ise (öyle demişlerdi ona...) gölün öbür yanında bir buçuk kilometre ötedeydi. şu anda gölü önündeki ağaçlardan dolayı göremiyordu. ama mutfak kapısı önünden başlayan patika üçyüz metre sonra göle ulaşıyordu. arkadaşı gölde hem yüzülebileceğini hem de balık tutulabileceğini söylemişti.

yüzmek onu ilgilendirmiyordu. sudan korkmazdı. ama suyu da sevmezdi

yüzmesini de hiç bir zaman öğrenmemişti. ama karısı da oğlu da iyi yüzerlerdi. tomy, karısının deyimi ile tam bir balıktı bu konuda.

tomy yanına geldi bu sırada. onun için giyinmek fiili ayağına bir mayo geçirmekten ibaret olmuştu...

- baba, dedi. göle bir bakalım mı kahvaltıdan önce.

- oldu, dedi george.

zaten iştahı da yoktu pek. Belki de onlar dönmeden wilma kalkmış olurdu.

göl harikaydı. gökyüzünden de koyu, bir mavi ayna gibi pırlıl pırlıl uzanıyordu.

tomy neşe içinde suya atladı. george arkasından fazla açılmamasını, kıyıda kalmasını seslendi.

- ben yüzmesini biliyorum baba, iyi yüzerim hem de

- evet ama annen burada değil. kıyıda kal daha iyi.

- su sıcak baba...

öteerde george sudan atlayan bir balık gördü.

kahvaltıdan hemen sonra olta takımlarını alıp gelmeliydi.

belki öğle yemeğine bir iki balık tutabilirdi. kıyıyı takip

eden patika sonunda kiralık sandallar olduğunu

söylemişlerdi. bir tane bir haftalığına kiralayıp buraya

bağlarlardı.

gözlerini kısıp kayıkların olabileceği yeri kestirmeye çalıştı.

birden canıharş bir feryat bütün tüylerini diken diken

yaptı.

- baba... ayağım... ayağım...

george aniden geri dönüp onbeş metre ötede tomy'nin başını gördü.

bir dalıp bir çıkıyordu.

ama yalnızca bağırma yerine hırıltılar duydu. çocuk tekrar

suya batarken 'kramp girdi' diye düşündü george.

deli gibi olmuştu.

tomy'yi bu mesafelerde yüzerken kaç kere görmüştü

halbuki.

bir an suya atlamayı düşündü. ama eğer kendi de

boğulursa... bunun tomy'ede bir faydası olmayacağına

karar verdi.

wilma'yı çağırabilse... belki... bir ihtimal...
eve doğru koştu nefes nefese. yüz metre önceden
bağırmaya başladı bütün gücü ile:

- wilmaaa !!.....

mutfak kapısına ulaştığında wilma pijamaları ile
dışardaydı. sonra her ikisi de göle doğru koşmaya
başladılar. wilma georg'u geçip ondan önce göle ulaştı ve
onda elli metre önce suya atladı. ve var kuvveti ile
yüzmeye başladı... çocuğun kafasının su üstünde
göründüğü yere vardığında çocuğu tutmak ve bacaklarını
sarkıtıp kulaç atmak için sert bir hareket yaptı..
george o anda karısının gözlerindeki o korkunç ifadeyi
gördü.

tomy karısının kollarındaydı.
bir metre derinlikteki suda.

robot

ben bir robotum !
böylece söylenecek her şey söylenmiş oluyor.
veya olmuyor.
çünkü insanlar beni çok iyi yaptılar.
gümüş teller, krom çeliği ve hassas parçalar.
insanlar bir makina yaptılar.
beni yaptılar.
ruhsuz bir makina.
o nedenle ben bir hiçim.
ben bir makinayım.
ödevlerim var yapacak.
bu ödevler üç insana bakmak.
bu üç insan şimdi ölü.
fakat bu ödevlerimi savsatmak veya yapmamak anlamına
gelmez.
hayır...
kesinlikle hayır.
ben çok kıymetli ve pahalı bir makinayım.
onun için yaparken yaptığım işin ne kadar saçma
olduğunu anlıyorum.
ama çalışmama devam ediyorum.
açık bırakılmış, sürekli dönen, üzerinde herhangi bir parça
olup olmadığını bile bilmeyen bir torna tezgahına veya
kağıt olup olmadığını bilmeden inip kalkan ve çalışmayı
sürdüren bir baskı makinasına benziyorum.
ben bir robotum.
insanlar beni düşünüp tek bir adet olarak yaptılar ve beni
yıldızları fethetmeye giden bu kahramanlara bakmam için
beraberlerinde yolladılar.
bu onları ünlü yapacak olan bir uçuş. bense gemide
lüzumlu bir safrayım.
her zaman yardım eden ve yine de edecek olan otomatik
bir hizmetkar.
onlar - öldükleri - halde.

şimdi tüm olanları yeni baştan kendi kendime yeniden anlatıyorum.

insanlar yıldızların arasında uzay ötesi için yaratılmamışlar.

robotlarsa..

evet.

neyse. sofrayı kurmam lazım.

sofrayı kuruyorum.

hardesty ilkti... kalın camdan 'hiç' e bakıp yıldızların arasındaki uzayın ötesini gören.

onun tabak ve çatalını koyuyorum.

dışarı baktı, kabinine gitti ve kendini öldürdü.

onu çok geç bulduk.

cüsseli vücudundaki tüm kan bileğindeki kesiklerden yerlere akmıştı.

hardesty'nin kapısını çalıyorum ve açıyorum.

hareketsiz olarak ranzasında yatıyor. solgun görünüyor.

kapıyı kapatıp masaya geri dönüyorum.

tabağını ters çeviriyorum.

hardesty yemeğe gelmeyecek.

sofraya iki kişilik tabak konulacak.

metal parmaklarım dikkatle tabakları yerleştirirken, metal parmakların yadsınamiyacak yararlarını düşünüyorum.

larson'un parmakları insan parmakları idi.

etten ve kemikten. ve onlarla neals'in gırtlığına sarıldı,

camdan uzay ötesi 'hiç' e baktıktan sonra.

ve bırakmadı gırtlığını.

neals, larson'un sol böğrüne, dördüncü ve beşinci

kaburga kemiğinin arasına bıçağı soktuğunda bile...

neals uzay ötesi 'hiç' i hiç göremedi.

ama artık zaten bir kıymeti yoktu.

sıcak mevsim

george ve alice smith bir yaz günü öğle vakti biarritz'te trenden indiler. bir saat içerisinde otele yerleşip plaja indiler... denize girdiler ve sıcak kumların üstünde yatmaya başladılar.

george'un kızgın kumda böyle dönüp durmasını ve kızarmasını gören onun dondurulmuş salata gibi avrupaya gelen ve en kısa zamanda yeniden evine dönecek olan turistlerden biri olduğunu sanırdı.

fakat o san'atı, hayattan ve yaşamaktan çok daha fazla severdi.

'işte...' george smith içini çekti, göğsünden bir kaç damla ter aşağıya yuvarlandı. 'ohio şehir suyunu kaynat' diye düşündü 'sonra en iyi bordeaux şarabını iç, kanının bir kısmını da fransız kanı ile karıştır. o zaman buradaki her şeyi daha iyi görürsün !..'

niye ?

niçin fransız yemekleri... ciğerlerine fransızca nefes alma... içme..?

bir dahinin zamanını gerçekten anlayabilirsin diye. dudakları kımıldadı.

bir isim şekillendi, söylemeden.

- george? karısı yüzüne baktı. biliyorum neyi düşündüğünü, dudaklarından okuyorum.

george sessizce bekledi.

- evet ?

- picasso, dedi karısı...

irkildi. günün birinde bu ismi telaffuz etmesini öğrenecekti.

- lütfen sakın ol, dedi karısı. bugün duyduğun dedikoduyu biliyorum. ama bir kere de kendi gözlerinle görmelisin.

yine tikin başladı.

- evet... picasso burada. sahilden bir kaç kilometre ötede. arkadaşlarıyla bir balıkçı köyünde. ama bunu unutmalsın george. yoksa tüm tatilin mahvolur.

- keşke dedikoduyu hiç duymasaydım, dedi yürekten.
- ne olurdu başka ressamları beğenseydin, dedi karısı.
başka?

carvaggio natür mortun'nun son bahar armutları ve gece yarısı eriklerinle pek ala bir ölçü içinde kahvaltı edilebilirdi.

öğlene ateş fışkırtan, kalın dallı van gogh'un ay çiçekleri...
o çiçekler ki, bir kör bile çabuk hareketlerle, yanmış parmak uçları ile tutuşan tual üzerinden okuyabilirdi.
fakat büyük şölen?

ağzının tadını bilen en sona sakladığı ?

ufku dolduran, yavaş yavaş yükselen neptün gibi...

başında yeşil yosunu bir taç.

akik ve mercan...

pençesinde sıkıca üçgen bir fırça...

bir balık kuyruğu...

tüm cebelitarık üzerine yağabilecek bir yaz yağmuruna yetecek kadar.

'aynanın önündeki kız' ve 'guernica' nın yaratıcısından başka kim olabilirdi?

- alice, dedi büyük bir sabırla. sana nasıl anlatsam?

buraya gelirken trende düşünüyordum... 'hey ulu tanrım. tüm buralar hepsi picasso ülkesi.'

ama gerçek mi bu diye düşünmekten de kendini alakoyamadı.

gökyüzü, çevre. insanlar, şurada solmuş pembe tuğlalar, beri yanda elektrik mavisini demir parmaklıklar, süslü balkonlar, adamın elinde olmuş bir meyva gibi duran mandolin, üzerinde binlerce parmak izi, duvarlarda rüzgarda kotyonlar gibi sallanan yırtık ilan parçaları... bunlardan ne kadarı picasso, ne kadarı vahşi picasso gözleri ile etrafına bakan george smith'ti acaba ?

bir yanıt bulma ümidinden vazgeçti. ihtiyar o kadar çok gaz, yağ terebentin destile etmişti ki george smith'ten. bu onun benliğinden akşamları tüm 'mavi dönem' i, gün ışığındaki tüm 'pembe dönem' i oluşturuyordu.

- acaba düşünüyorum, dedi yüksek sesle.

tüm paramızı biriktirebilseydik...

- hiç bir zaman beşbin dolarımız olmayacak.
- biliyorum, diye yanıtladı george. fakat yine de günün birinde toparlayabilmeyi düşünebilmek güzel bir şey. ne muazzam olurdu, ona doğru ilerleyip, önünde durup denebilse.
- pablo. işte sana beşbin. bize denizi, kumu yahut ta kullanmadığın eski bir şeyini versen ne çok seviniriz. bir zaman sonra karısı koluna dokundu.
- sanırım denize girsen iyi olacak.
- evet sanırım.

' ilk önce bir suya girsem iyi olacak...'

beyaz kıvılcımlar fişkırdı suya girdiği zaman. öğleden sonra george smith bir otomat gibi su ile kum arasında gitti geldi. orada bazen buz gibi donan bazen de ateş gibi yanan, gün batışında da ya istakoz ya da yağda kızarmış güvercinler gibi ortada dolaşan müşterilerle sonunda bir yıldönümü pastasına benzeyen otele döndüler.

kumsal iki kişi dışında ıssızdı.

birisi sırtında havlusu ile son akşam duasını yapan george smith.

daha aşağıda sahilde bir başkası yürüyordu.

ufak tefek bir adam. bronz gibi yanmıştı güneşten. kısa kesilmiş saçlı kafası, abanoz ağacı gibi siyah gözleri, berrak ışıltılı sular gibi.

akşam üstü sahildeki sahne bu şekildeydi.

ve bir kaç dakika sonra bu iki adam karşılaşacaklardı.

ve yine bir kez daha heyecan ve şaşkınlık geliş gidiş dengesini hazırlanıyordu.

ve tüm bu geçen zaman içinde iki gezmen adam da şehirlerde köylerde ve her yerde bir daha hiç bir yerde iki kez yüzülememiş nehirlerdeki insanlara özgü bir rastlantıyı düşünmüyorlardı.

hatta bu suya elini daldırıp cesaretle avuçlar dolusu mucizeler çıkarabileceklerini akıllarına bile getiremiyorlardı.

her insan gibi bu gibi aptalca düşüncelere omuz silkip
sahilde geziniyorlardı.
ki kader onları bu nehre atmasın...
yabancı yanlızdi.
etrafına bakındığında kendi yanlızlığını gördü.
suyu gördü.
güzelim körfezdeki suyu. günün geç saatinde renkler
cümbüşü ile alçalan güneşi ve sonunda başka yabancı bir
şeyi daha gördü.
çoktan erimiş, bitmiş bir dondurmanın tahta saplı
kaşığını....
gülümseyerek yerden kaldırdı.
etrafına şöyle yeniden uzun uzun baktı.
yanlız olduğundan emin olmak için.
yeniden eğildi.
elinde sıkıca tuttuğu dondurma kaşığının tahta sapı ile
dünyada en iyi bildiği şeyi yapmaya başladı.
çizgiler..
kumlara hayal ötesi şeyler çizdi.
bir figür eskizi yapıyor, ilerliyor, çiziyor. daima kuma
bakarak, tümüyle yaptığı işe kendini vermiş olarak.
bir ikincisi.. bir üçüncüsü.. beşinci.. altıncı..
george smith ayak izlerini arkada bırakarak sahilde bir
oraya bir buraya dolaşıp duruyordu.
birden adamı farketti.
biraz ilerleyince bronz gibi yanmış adamın eğilip
doğrulduğunu gördü. biraz daha ilerleyince adamın ne
yaptığı hakkında hiç bir kuşkusu kalmadı.
george smith gülümsedi.
tabii.. tabii..
bu adam - kaç yaşındaydı acaba ?
altmışbeş, yetmiş.. ?
belki..
adam yanlız başına kumlar üzerinde çiziktirip duruyordu.
nasılda uçuyordu kum. nasılda vahşi bir takım portreler
kumlara işleniyordu.
nasıl da...

george smith bir adım daha attı ve sessizce durdu.
yabancı çiziyor çiziyordu.
hemen arkasında ve resim dünyasının yanında bir
yabancı olduğunu farkına varmadan.
bu arada kendi resimleriyle, yaratıklarıyla o kadar
büyülenmişti, eli zaten duramaz ve arkasına da
dönemezdi. sahilde bir kaç hidrojen bombası patlasa bile.
george smith kumadaki resimlere baktı.
aradan geçen uzunca bir süreden sonra titremeye
başladı.
çünkü orada düz kum üzerinde bir şeyler oluyordu.
grek aslanları... akdeniz keçileri... altın tozuna batmış,
etleri kumdan kızlar.. elle oyulmuş borular çalan satirler...
ve etrafa çiçekler serpererek sıçrayıp dans eden çocuklar...
onları izleyen kuzular... müzisyenler... aletlerini çalarken
uzak çayırlara gençleri kovalayan sincaplar... mabet
kalıntıları ve yanardağlar..
bir ter yağmuru ve ateş altında hareket eden adam
çiziyor... bağıyor... sahile paralel bir çizgi atıyor...
üstünden... buraya ve yukarıya... sonra onun üzerinden...
içersinden... dışından... işliyor... fısıldıyor... bir an
duruyor... yeniden acele ediyordu.
sanki bu festival sona ermiyecekmiş gibi.
yirmi otuz metre içersinde nymph'ler, driad'lar, su perileri
esrarlı bir tek işaretle yaz havuzunda oynuyorlardı....
yavaş yavaş kaybolan ışık altında erimiş bir bakır rengi
almaya başlayan kumların üzerinde.
tüm insanların asırlarca anlayabilecekleri, sevecekleri
imgeler...
hepsi kendi rüzgarı, kendi çekimi içersinde uçuşuyorlardı
ordan oraya...
şimdi kan rengi üzüm damlayan ayaklarından salkımlar
ezen kızlar... şimdi pul pul parlayan, köpüren, denizden
çıkan canavarlar... şurada bulutlara tatlı kokular serpen
yılanlar..
sanatkar birden durdu.
george smith biraz kenara çekilip bekledi

sanatkar baktı..
şaşkın...
karşısında, yanında birisinin bulunmasından.
sonra bir george smith'e bir de ayaklarının dibinde sanki
bir hiçmiş gibi oracığa atılmış duran eserine baktı.
sonra gülerək omuzlerini silkti.
sanki: 'bak' der gibiydi 'bak ne yaptım... gördün mü ?
çocuk gibiyim... affet beni... bazen hepimiz biraz deliyiz...
sen de, sen de değil mi ?
sende ihtiyar bir deliyi hoşgörürsün herhalde...
o halde...'
ama george smith ufak tefek adamın yalnızca yanmış
yüzünü, keskin berrak gözlerini görüyordu.
ismini fısıldadı.
belki bir kaç saniye böyle bakıştılar.
george smith gözlerini tekrar kumdaki şekillere döndürdü.
sanatkar eğlenir gibi georg'u süzdü. biraz da merakla.
george ağızını açtı, kapadı, elini uzattı, geri çekti, yeniden
kumdaki resimlere doğru bir adım attı, uzaklaştı. sonra
çok pahallı mermer lahitlere bakan bir insan gibi resimler
boyunca yürüdü.
eski bir kazıdan yeni çıkarılmış antik eserlere bakar gibi
de biraz.
dokunmak isterdi, dokunamadı.
birden otele baktı.
koş... koş... evet, koş ama ne?..
bir kürek al...
kaz... kaz... kaz...
bu akan, kımıldayan kumdan bir parça.. bir parça kurtar.
bir bilirkişi bul... acele et...
alçı... kalıp... kaybolup gidecek olan çizgileri kurtar...
yok... hayır...
saçma, saçma...
peki acaba?
kaldığı odanın penceresine kaydđ gözleri. film makinası.
koş... al geri gel... çek hemen... yeniden çek... değiştir
tabii...

george smith sıçradı. güneşe baktı. artık güneş ılık ılık yüzüne vuruyordu..
yarı yarıya suya gömülmüştü.
gözleri güneşten tutuşmuş iki kor parçası gibiydi.
ve daha bakarken bir kaç saniye içinde turuncu koca yıldız sulara gömüldü gitti.
sanatkar biraz yaklaşmış dostça georg smith'in yüzüne baktı.
sanki bütün aklından geçenleri bir anda okumuşmuş gibiydi.
sonra...
sonra hafifçe eğilip bir selam verdi.
tahta saplı dondurma kaşığı farkında olmadan parmaklarının arasından kayıp yere düştü.
iyi geceler diledi
sahilde güneşe doğru yürüyüp uzaklaştı.
george smith arkasından bakakaldı.
bir süre sonra yapabileceği tek şeyi yaptı.
hayal dünyasının başlangıcından, satyrler'den çiçekler ve üzümlere dalmış kızlardan, dans eden sincaplara, flüt çalan gençlere kadar sahil boyunca kumlarda yürüdü.
uzun zaman yürüdü, bir hiçten çıkıp gelen bu festivalin yanında.
en son hayvan, en son insan bitince geri döndü.
aksi yönde giderken dalgın dalgın önüne bakıyordu.
bir şeyler kaybolmuştu.
ama ne olduğunu bilmiyordu sanki... nerede arayacağını da.
gök yüzünde bir tek ışık izi kalmayınca dek, hiç bir şey görünmeyene dek.

akşam yemeği için masaya oturduğunda karısı:
- geç kaldın, dedi. aşağıya yalnız indim. seni beklemedim.
çok acıkmıştım.
- zarar yok.
- enteresan bir şeye rastladın mı dolaşırken ?
- yooo!..

- bir tuhaflığın var senin... çok uzaklara mı yüzdün..? iyi ki boğulmadın... boğulacaktın değil mi? yüzünden anlıyorum... çok açıldın ha... değil mi?

- hayır.

- eeee... karısı dikkatle yüzünü inceledi. bir daha yapma olurmu? ne yiyeceksin ?

george smith yemek listesini eline aldı. okumaya başladı. birden durdu. ürperdi.

- ne oldu? dedi karısı.

başını çevirdi. gözlerini kapadı bir an için.

- dinle!..

dinledi karısı.

- bir şey duymuyor musun?.. duymuyor - musun?..

- yoo... niye?

- su yükseliyor, dedi yavaşça.... gözlerini kapadı... sular yükseliyor...

yunus ve denizaltı ³

mareşal romel marsa matruh'a doğru ilerleyip kahire'ye çöl yolundan yaklaşmaya başlayınca bizim de iskenderiye'den geri çekilmemiz gerekti. amirallikten gelen emre göre emin bir limana sığınıp olayların gelişmesini beklemekten başka yapacak hiç bir işimiz kalmamıştı.

bizim ihtiyar bu şekilde kaçmaktan nefret ederdi. emri kendisine getirdiğim zaman yalnızca homurdandı ve piposunun ağızlığını ısırarak yetindi. küfür bile etmedi. süvarimiz yetenekli, altı dil konuşan ve bu altı dilden de küfür edebilen bir adamdı. böyle olduğu halde ağızını açmaması onun gelen emirden çok sarsıldığına işaret etti. yine de kafasını salladı:

"peki oldu telsizci", dedi, "devam edin".

döndü ve gitti.

böylece grampus mısır gecelerinin o esrarengiz koruyucu örtüsü altında güvenle denize açıldı. batı limanı tüm bir karanlık içersinde idi. hatta raset-tin aydınlatma kulesinin ışıkları bile sönmüştü. yine de karanlık, bir takım görüntüler ile doluydu. suyun devamlı bordaya çarpması... gemilerden gelen alçak sesli konuşmalar... hayalet gibi ordan oraya uçuşan gölgeler... ve daha bundan birkaç zaman önce kuzey afrika'nın bu eşsiz limanını koruyan gururlu bir donanmanın limanı boşaltması...

"ilk önce biz açılacağız" diye açıkladı ihtiyar. "filonun her bir denizaltısına gereksinimi olacak. her şey bir yana eğer almanlar iskenderiye'ye girerlerse..." durdu. sonra çevresindekileri denetleyen bir bakışla ekledi:

"güverte toplarının başına birer nöbetçi konsun. ne olur ne olmaz."

fakat hiç bir şey olmadı. bütün operasyon süresince ne bir gemi ne de tek bir tayfa kaybettik. hayret... aslında

³ Jona and the submarine, nelson bond. From the book 'no time like future. 1954'heyne 3034

stuka'lar için eşsiz, bulunmaz bir hedeftik. düşünün. fıçı içersine sıkışmış balık sürüsü gibi, üstüste, korunmasız, liman ağzına sıkışmış, üstelik kimimiz de berbat bir durumda - bizim grampus gibi -.

limandan çıkma emri geldiğinde tamamlanması gereken onarım işlerinin yarısı bile bitmemişti. belki de bunda hayret edilecek bir şey yoktu. almanlar o günlerde kendilerinden çok emindiler. onların bu sonsuz güveni bizim kurtulmamıza neden oldu belki. belki de iskenderiye'yi almak için o kadar acele ediyorlardı ki bizimle uğraşmaya gerek bile görmüyorlardı. öyle ya, limanda batmış bir filo onlara ayak bağı olabilirdi. her neyse olaysız açık denize çıkabildik. gideceğimiz yer bize söylenmemişti. yine de kuzey-doğu rotasını izlediğimize bakarak larnaka'ya doğru yol aldığımızı sanıyorduk. kıbrıs'a olan üçyüz millik yolu bir günde alabilirdik aslında. ama içimizden hiç kimse bu kadar çabuk ulaşabileceğimize ihtimal vermiyordu. bir kere her an düşman uçak veya gemileriyle karşılaşmak tehlikesi vardı. ayrıca barometrenin sürekli düşüşü kötü bir fırtınanın patlayacağına işaretledi. bunlar yetmiyormuş gibi bizim orası burası yamalanmış sandık ta ahlayıp oflamaya başlamıştı.

auld rory - bizim ahçı - durumdan hiç hoşnut değildi.

bunu da açık açık söylemekten çekinmiyordu:

"bom bok bir durum" diye homurdanıyordu iskoçyalı kantinde çay içerken. "çarpışmadan kaçmak... doğru değil bu. hiç doğru değil jake levin. limanda hiç olmasa kıyı topçularının desteği ile kendimizi savunabilirdik. ama neymiş... bu yukardaki beyzadelerin işine gelmedi... yoo... paha biçilmez bir hedef olduk. allah bilir yine neler düşünüyorlar. mucize gibi bir şey. hala saldırmadıklarına göre... mucize..."

"sakin ol rory" diye gülümsedim. "ülserini düşün. sinirlenme. civar oldukça emin ve sakin. seninle beş şilin iddiasına girerim ki düşmanla bırak karşılaşmayı... heeyyy!"

sözlerim ağızıma tıkanmıştı. yukarda güvertede topların bum bum sesleri geliyordu. grampus bir iki sarsıldı, sallandı, çay olduğu gibi elimden aşağıya boşaldı. denizaltı içersinde alarm düdükları arasında bağırılmalar, emirler duyuluyordu. ve tüm bu bağırışmalar arasında rory'nin alaylı sesini duydum:

"iddiayı kabul ettim.."

hemen kantinden telsiz odasına koştum. koridorlarda tayfalar dalma emrini yerine getirmek için telaş içinde koşuyorlardı. rob enston'u kolundan yakaladım:

"uçaklar mı?"

"ne diyorsun be... bütün gök yüzü pıtrak gibi dolu..."
şimdi ben de duymaya başlamıştım. sanki arı kovanına çomak sokmuş ta hepsi dışarı uğramışlar gibi bir gürültü... almanlar bizi limanda bombalamak istememişlerdi herhalde. açık deniz her nedense onların işlerine gelmişti. o sırada ihtiyarın sesi bütün bu kargaşın üzerinde duyuldu. emirler kısa ama kendinden emindi:

"tüm mürettebat yerlerine. dalmaya hazır olun."

doldurma vanasının açılması ile ana balast tankına giren suyun gurultusu... ve daldık...

telsiz odama nefes nefese daldığımda walt roberts ordaydı:

"ne o? iyimisin jake?" diye sordu

"tabii sen..?"

"fıstık gibi" dedi. ardından ekledi:

"aşağıdayız". başımı salladım:

"öyle. artık bize bir şey olmaz. ama bir de yukardakilerin su bombaları varsa.."

"o zaman hapi yuttuk işte" dedi walt. "ama bilinmez ki. belki bu sefer yanlarına almayı unutmışlardır." yanıt vermek üzere hazırlanırken grampus boşuk bir patlama ile sarsıldı. ardından oltaya tutulmuş bir balık gibi kendini kurtarmak istercesine bir o yana bir bu yana baş attı. alarm ziller...

birden herşey sakinleşti.

alarm zilleri sustu. elektrikler de bir iki göz kırptılar. ve bir daha yanmamak üzere söndüler. tüm vücudumu bir titreme ve sıcaklık sarmıştı. tam o anda grampus ayaklarımın altından kaydı. başımın üstüne çıktı. ayaklarımın tavanda ne işleri olduğunu düşünürken kafamı sert bir yere çarptım. ve son hatırladığım bu oldu...

hakemin kararı hiç te hoşuma gitmemişti. o hızla ayağa fırladım: "gözüne gözlük ulan.." diye bağırdım. "top nerede sen nerede.." altımdaki minderi de kaptığım gibi beyzbol sahasına fırlattım. tam bu sırada bir el omuzuma dokundu. başımı çevirdiğimde polisin sert bakışları ie karşılaştım. "hadi bakalım gel benimle..." "dokunmayın bana..." silkelenip kurtulmaya çalıştım elinden. o sırada kalabalıktan birisinin sesini duyar gibi oldum "hey jake ...iyi misin ?" "bırak beni.." diye bağırdım polise. "burası serbest bir ülkedir. bırak... bırak yoksa..."

omuzumdaki el daha sıkı kavradı beni. ses daha bir yakından gelir gibiydi.

"jake... jake.. iyi misin?" beyzbol alanı birden yokoldu. kendimi yeniden grampus'un karanlık karnında buldum. omuzumdaki el de walt roberts'e aitti:

"jake.."

"tamam... tamam" dedim. "sağ ol walt". kafamı sağa sola çevirdim. ağrıyordu:

"sağ ol arkadaş. tam vaktinde yetiştin. yoksa ya on dolar ceza, ya da on gün hapis yememe ramak kalmıştı"

"neee..?"

"boş ver" dedim. "neredeyiz ?

"aşağıda. su bombası. bizim kısmetimize de bir şeyler düştü. ama ne? ne kadar? allahtan ki o kadar derin değil burası..."

"aman ne iyi" dedim. "fevkalade". aslında müthiş korkuyordum. ama belli etmek de istemiyordum.

"eğer balık olsaydık yukarıya olan yol pek uzun sayılmazdı ha?"

"sızıntı var mı?"

"sanmam."

"akümülatörlere ne oldu" dedim merakla. "niye ışıklar yanmıyor?"

"ne bileyim.." dedi walt

"iyi o zaman. bakalım bir..."

el yordamı ile gemide ilerlemeye başladık. yolda bizim gibi dolaşanlara rastladık. aslında ortalıkta belirgin bir sinir gerginliği göze çarpıyordu. fakat panik havası yoktu. yani öyle herkesin istediğini yapabilmesi, disiplinin yok olması anlamına gelmezdi bizde. ihtiyarın düzenli bir yönetim biçiminden başka saat gibi işleyen bir mantığı vardı allahtan. ne halde olduğumuzu biliyordu. teknisyenlerin işlerine karışmadığımız sürece dilediğimiz gibi dolaşıp istediğimizi yapmamıza göz yumuyordu. makine dairesinde mavi ışıklar yanıyordu. baş teknisyen biraz şaşkın biraz endişeliydi.

"hayatımda gördüğüm en tuhaf şey efendim." dedi ihtiyara. "sallantı ya da çarpmadan yahut elektrik kontağından olabilecek bir elektrik kesilmesi değil bu. sanki tüm elektrik enstalasyonu yerinden çıkartılıp bükülmüş falan gibi bir şey..."

"bana da öyle geldi" diye homurdandı ihtiyar. "gemi alabalık gibi kıvrandı, sıçradı durdu."

"evet efendim. bakırlar sanki birer erimiş külçe. teller ise..." baş teknisyen başını salladı.

"onarabilirsiniz sanırım. değil mi?"

"sanırım efendim. yani tabii. eminim üstesinden geliriz efendim."

"çok iyi. o halde iş başına." ihtiyar bize döndü:

"şefin dediklerini duydunuz çocuklar. benim kadar siz de işin ne olduğunu biliyorsunuz. şimdi herkes yerlerine. birakalım bu adamlar da rahat rahat işlerini yapsınlar." öyle yaptık. ve kısa bir süre sonra elektrikler yandı. ve bize çok uzun gelen bir bekleyişten sonra da dizel

motorlarının çalışmaları... ve en sonunda şaftın dönüş sesi ve yol almamız... bir iki dakika sonra ihtiyarın sesi duyuldu hoparlörlerden:

"dikkat... dikkat... yüzeye çıkmaya hazır olun."

yukarda kimsenin bizi beklemediğine emin olduktan sonra burnumuzu çıkardığımızda bizi sıcak, güneşli bir hava karşıladı. bu arada telsiz, sessizliğini bozmuyordu. yine de ihtiyar tanıdık bir gemi, bir arkadaşla haberleşmek için beni flamalarla yukarıya çağırdı.

temiz hava nefisti. güneş te harikaydı. ama konvoyu kaybetmiştik. ya da onlar bizi kaybetmişlerdi. herneyse. ufuk göz alabildiğince açık, pırıl pırıldı. bir nokta bile gözüküyordu su üzerinde. bir nokta?..

evet bir nokta vardı su üstünde. ilk önce ihtiyar gördü. daha hiç birimiz dürbünü gözümüze götürmeden görmüş ve ne olduğunu anlamıştı.

alnı kırıştı. bir şeyler mırıldandı:

"bir adam. sal üstünde. veya tahta parçası. herneyse kurtulanlardan biri belki. sanırım diğer gemiler bu vartayı bizim kadar kazasız belasız atlatamadılar." derin bir göğüs geçirdi:

"rotayı üstüne tutun. adamı alalım."

ikinci selam vererek uzaklaştı. bir iki dakika sonra seslenecek uzaklığa gelmiştik.

ve işte bundan sonra benim hikayem başlıyor; tuhaflaşmaya...

gemi gören bir kazazedenin sevinçten hoplayıp sıçraması gerekir. el sallayıp bağırması.. değil mi? ama nerde... tuzkabağı uzun bir süre sanki bizi hiç görmemiş gibi davrandı. bağırılmalarımıza hiç aldırmadı.

"acaba sağır mı?" diye sordu bizim ihtiyar.

"olabilir" diye yanıtladı ikinci. "ama hiç olmasa bizi görmesi gerekirdi. ne bileyim 'imdat' diye bağırabilirdi."

"o zaman hem sağır hem dilsiz. " dedi ihtiyar.

"yoksa birkaç tahtası mı eksik?" diye fikir yürüttüm.

ve tam bu sırada herif bizi gördü. rahatsız bir şekilde tırmanmış olduğu odun parçasından doğruldu. biz, üstündeki paçavralardan biri ile el sallayacağını veya sevinçten bağırıp çağıracağını beklerken, korkunç bir çığlık atıp kendini denize fırlattı. ve zayıf kollarının elverdiği hızda denizaltıdan uzaklara doğru yüzmeye başladı.

ihtiyar durumu anlamlı gibiydi:

"ıhı... anlaşıldı" dedi. "düşman. bu da iyi. çıkarın keratayı çocuklar." emri hemen yerine getirdik. ancak herifi yukarı güverteye çekebilmek için kafasına sert bir şey patlatmak gerekti. iki tayfa denize atladı. fakat herif hala o kadar çok ve seri olarak oraya buraya vuruyordu ki az daha bill owen'in gözünü oyacaktı. bill de kızıp arkadaşlar adamı önden oyalarken arkadan yetişip kulak tozuna bir tane patlattı!!.

ve böylece grampus bordasına yeni misafirini kabul etmiş oldu. tam ben walt'a olanları anlatıyordum ki ihtiyar beni çağırıyor:

"levin. bir dakika gelirmisin ?"

ihtiyar, yolcumuzun kapatıldığı oda önünde bekliyordu beni. piposunu ağzından çıkarıp düşünceli düşünceli bana baktı:

"levin siz yahudisiniz değil mi?"

"evet efendim. niye sordunuz?"

"muhafazakar?.."

"hayır efendim. annem babam belki ama. ben değil."

"peki zararı yok" dedi. "dinleyin bakalım..."

kapıyı işaret etti. içerden acaip sesler geliyordu. -bizim yeni yolcunun sesi - ince. inişli çıkışlı.şikayet eder gibi. kendi kendine konuşuyordu. bazı sözcükleri anlaşılabilen, tanıdık şeylerdi.

"tuhaf şey" dedim. "bu ıbranice yahu.."

"aynı şeyi ben de düşündüm" dedi. "siz ıbranice biliyorsunuz değil mi ?"

"anlamasına anlarım" diye yanıtladım. "çoğunluğunu. ama bizim konuştuğumuz daha çok 'yiddiştir'."

"iyi" diye mırıldandı ihtiyar. "gelin bakalım içeriye."
kapıyı açıp beni önden iteledi.
yolcumuzu ilk kez yakından görüyordum. tuhaf bir
adamdı. zayıf, kocaman pırlıl pırlıl gözlü... kızgın kızgın bize
bakıyordu.
birden içimi garip bir duygu kapladı. öyle korku veya
tiksinti değil. daha çok saygı. sanki olağanüstü bir şey
olacaktı gibi.
simsiyah saçları vardı. saçları ve kömür karsını andırır
gözleriyle uyumlu sakalı ve bıyıkları, inatçı çizgi gibi bir
ağazı kapamaya ancak yetiyordu. elmacık kemikleri
şüpheli bir kırmızılıkta, burun kanatları ince ve zarif...
sanki onu daha önce bir yerlerde görmüş ve çok iyi
tanıyormuş gibi bir his uyandı içimde. ama nerede?.. ne
zaman?..
içeri girdiğimizi görünce söylemekte olduğu şarkıyı kesti
hemen. biraz hürmetle - biraz da sanki zorunlu imişçesine
- yerlere kadar eğilerek selam verdi. tuzağa düşmüş bir
hayvan gibi, diye geçirdim içimden.
"konuşun onunla jake" dedi ihtiyar bana.
"merhaba arkadaş" diye başladım lafa...
"hayır ibranice."
"haa.." dedim. ve bana çok zor gelen bir işe başladım.
başlangıçta cidden kolay olmadı. çünkü zamanla çok şey
unutmuştum.
"selam sana! benim ismim levine. beni anlayabiliyor
musun ?"
evet. anlıyordu. gözleri birden parladı. ve aniden üstüme
anlaşılmayan bir laf kalabalığı boşaldı.
"ne diyor?" diye sordu ihtiyar merakla.
"çok çabuk ve çok fazla." diye yanıtladım. bizimkine de
ibranice:
"lütfen daha yavaş ve sakin" dedim. bunun üzerine biraz
olsun yavaşladı. ben de hiç olmazsa izleyebildim.
o, diye açıkladı. gereksiz, mütevazi bir adammış. ve bizler
kuvvetliymişiz. ve bizden daima korkmuş ve çekinmiş. o,
zayıf ve ölümlü bir adammış ve bizim kızgınlığımızın

kurbanı olabilirmiş. ayaklarımızı öper ve eğer kendisini bırakırsak yolumuzdan ayrılmazmış. ve daima bizim duakarımız olurmuş.

"eee..?" dedi ihtiyar. "ne anlatıyor?"

"traş" dedim. "korkudan altına yapıyor zavallı."

"ismi ne imiş ?"

soruyu çevirdiğimde öyle bir isim salatasıyla karşılaştımki, en asil ispanyol asilzadelerini bile kıskançlıktan çatlatabilirdi. eski secerelerde falanca oğlu filancanınoğlu vede falancanın babasının bilmem nesi.. isimler...

isimler... sonsuza dek...

bizim ihtiyara tam anlatıyordum ki omuz silkti.

"söyleyin kendisine kısaca johnny diyeceğiz. sorun bakalım nereden geliyormuş? batmış veya kurtarılmış gemilerin birinde miymiş?"

hayır. bir ticaret gemisindeymiş.

geçen geceki hücumda mı batmış gemisi?

hücum?.. hayır. hücum falan olmamış. ne geçen gece ne de başka bir gece. o mütevazi bir adammış. bu kadar ilgiye değmezmiş. ona lütfen özgürlüğünü verelimmiş. o kadar.

peki nereden gelmiş? gemisinin adı neymiş? hangi limandan çıkmış? hangi limana gidecekmış?

soruları sorduğumda aldığım yanıtları ihtiyara aktardım.

"gemisinin adı: 'savaş tanrısı' imiş ve tharsis'ten yola çıkmış. yükü: tuz, keten ve şarapmış. yapho'ya gidiyormuş."

"yapho'mu ?" ihtiyarın alını kırıştı. "herhalde yafa olmalı. israil kıyıları yakınında... peki ama tharsis?... belki de türkiye kıyılarındaki tarsus'tur. ama orada liman yok ki. neyse... ne kadar zamandanberi saldaymış?"

"üç günden beri" diye yanıtladı bizim yolcu.

"o halde kazaya dün uğramasına olanak yok. telsisiniz çalışıyor mu levine?"

"doğrusunu isterseniz hiç bilmiyorum efendim. herşey o kadar çabuk oldu ki... hem sonra yayın yasağı vardı.

"haa... tamam... tabii... peki eğer çalışıyorsa bir bakın bakalım. larnaka ile ilişki kurun. sorun bakalım. şey -neydi geminin adı ?-..savaş tanrısı. eğer gemi tarafsız veya bizden ise adam zararsız demektir."

"peki efendim. hemen."

"ha. bir de gitmeden önce söyleyin arkadaşınıza, korkacak bir şey yok. kendisini yemeyiz.!" ihtiyar için için güldü bunu söylerken.

söylenenleri çevirdim. netice şaşkırtıcı oldu. yolcumuz ilkin uzun bir teşekkür ilahisi tutturdu, sonra sıçrayıp kaptanın ayaklarına kapandı. sanki bizim ihtiyar eski bir put falanmış gibi tekrar tekrar eğilip ayaklarını öptü. ihtiyar bu kadar çok iltifattan korkarak bir adım geri sıçradı.

"peki peki anladık. lüzum yok... hem sonra... tuh allah kahretsin..."

kızgınlıkla sağ eline baktı. johnny'nin bu iltifat ve teşekkürlerinden geri kaçarken sağ eli duvardaki kancaların birine takılmış, bileğinden baş parmağına kadar eli yırtılmıştı. kaptan hemen mendilini çıkarıp yarasının üstüne bastırdı. ve o fevkalade küfürlerinden bir demet sundu.

"kapatın şu herifi odasına telsizci. ben de doktora gideyim bari..."

"gördün mü ?" dedim johnny'e kızgınlıkla. "bu senin suçundu" bunun arkasından yine bir sürü af dilemeler ve yalvarmalar bekliyordum. fakat yanılmışım. johnny sessizce yerine oturmuştu. dudakları kısılmış, gözlerinin feri sönmüştü sanki.

"evet. biliyorum... biliyorum..." diye mırıldandı, sonsuz bir üzüntü içinde.

eveet... telsiz odasına döndüm ve bizim lambalarla uğraşmaya başladım. kısa bir göz atış önemli hiç bir şeyin olmadığını göstermeye yetti bana. oturdum telsizin başına bakalım dünyada ne var ne yok bir dinleyelim dedim. fakat hiç bir şey olmadı. aletlerimi çıkardım. başladım aramaya. önce sallanan bir kondensatör, ardından kopuk bir tel buldum. onardım. yeniden denedim. yine hiç bir

şey duyulmadı... bütün şemaları çıkaratıp kutuyu baştan aşağı denetimden geçirdim. verici pekala çalışıyordu. ama kutudan ses çıkmıyordu.

kaptana gittim:

"anlamıyorum" dedim. "telsiz bozuk olsa atmosfer parazitlerini de alamam. telsizde hiç bir arıza yok. o halde alıcının çalışıyor olması lazım. ancak ne uzun dalgadan, ne de kısa dalgadan hiç ses alamıyorum." ihtiyar beklediğimden daha sakin karşıladı durumu:

"boş verin telsizci. belki de alarm dalışı sırasında olmuş bir olaydır. normal üstü bir şey... biraz daha gayret edin. belki bir şeyler alabilirsiniz."

"iyi ama larnakayı da alamıyorum efendim."

"zarar yok. nasıl olsa sabah erkenden larnakada olacağız. Haa... aklıma gelmişken. bu akşam yemeğini benimle beraber yiyeceksiniz." zorla yutkundum:

"ben mi efendim?"

"evet johnny de bizim konuğumuz olacak. sizin de çevirmenlik yapmanızı isitiyorum. anlaştık mı?"

"peki efendim."

"ikinciye yolladım johnny'yi çağırın diye. sonra da... hey... ne oluyor orada. hay allah" ilk önce tok bir çarpma sesi, ardından bir şeyin gürültüsü, sonra bir çığlık ve inlemeler... dışarı fırladık. ikinci ayağı tuhaf bir şekilde dönmüş, inleyerek merdivenin altında yerde yatıyordu. johnny ise ahlayıp, vahlayarak ikincinin üzerine eğilmiş mırıldanıp duruyordu:

"benim yüzümden. hep benim yüzümden. kabahat benim. ah hep..."

"langdon..." diye bağırdı ihtiyar. "ne oldu ?"

"bilmem ki efendim" acıdan sıkışmış dişleri arasından söyledikleri güçlkle anlaşıyordu.

"herhalde son basamakta... ayağım kaymış olmalı... bacağım..."

"bu adam mı itti sizi ?" diye bağırdım johnny'yi göstererek.

"tabii ki değil. kaza. bir kazaydı."

fakat johnny'nin ahlayıp oflamaları bitmiyordu.
"bende. tüm kabahat bende. ah... ben yaptım..."

gerisini açıklayamam. yalnızca anlatabilirim. bitirdikten sonra siz nasıl isterseniz öyle düşünün... tuhaf şeyler... kesinlikle olanaksız... belki de delilik. ama... ve ertesi gün kıbrıs'a vardık. özellikle kıbrıs diyorum, çünkü kaptan ertesi gün larnaka'da olacağımızı söylemişti. biz de larnaka'nın olması gereken yere varmıştık. şu farkla ki...

orada larnaka yoktu.

bundan herhangi bir anlam çıkmıyor. biliyorum. ancak biz de kaptıramamıştık.

güneşli, pırıl pırıl bir gündü. kendi gemilerimizle tıklım tıklım dolu olması gereken limana doğru kıvrıldığımızda hayretten faltaşı gibi açılmış gözlerimizin önünde şu manzara vardı:

ince bir kumsal ve yıkılmaya yüz tutmuş bir iki balıkçı kulubesi. dört kişiydik güvertede:

kaptan, üçüncü, johnny ve ben. biz böyle ağızımız bir karışık, limanın olması gereken yerdeki kumsala bakarken üçüncü:

"fakat... olamaz bu. hata yapmış olamam ki efendim!.."

ihtiyar üçüncünün elinden sekstantı aldı, uzun uzun baktı. dudaklarını ısırды, sonra:

"graves?.."

"evet efendim.."

"lütfen rotayı değiştirin. karaya doğru gidiyoruz."

"peki efendim... hemen efendim..." çarkçı ihtiyardan daha fazla papara yemediğine memnun hemen aşağıya indi.

"larnaka'dan çok mu uzağınız kaptan?" diye sordum çekinerek.

"bilmem ki telsizci, bilmem ki" diye yanıtladı dalgın dalgın.

"belki siz bana söyleyebilirsiniz. hangisi daha uzak? bir milyon mil mi, bir milyon yıl mı?"

"korkarım anlamadım efendim."

"evet..." dedi usulca "ben de bilmiyorum."

"fakat çarkçıya kıta için birşeyler söylediniz."

"evet yolcumuzu ait olduğu yere bırakacağız. o kadar."

"ne kadar sürer bu efendim? iki saat ?"

"tanrıdan dilerim ki gerçekten iki saat sürsün. fakat korkarım ki daha uzun sürecek bu yolculuk. johnny'yi ne zaman almıştık gemiye?"

"dün sabah sanırım. neden sordunuz efendim ?"

"tastamam." diye iç geçirdi ihtiyar. "o halde beyrut'a varmamız tam iki gün sürecek."

doğrusunu isterseniz bir an için ihtiyarın aklını kaçırdığını sandım. lübnan buradan beş saat mesafede ya var ya yoktu.

fakat ihtiyarın hakkı varmış. gün batarken varmamız gerek kıyıya, sinirlerimizi törpüleyen ve bizi mahveden iki gün sonunda ulaştık.

ilk önce makinalar sustu. baş teknisyen onları tamir ettikten bir süre sonra elektrik donanımı tümünden bozuldu. jeneratörler kıvılcımlar kusup, bayram fişekleri gibi patladılar... nedensiz bir sürü kaza. elektrik donanımını şöylesine bir onarmıştık ki bu seferde tekne ön taraftan su almaya başladı. hemen makinaları stop ettik ve elimizden geldiğince delik büyümeden onarmaya çalıştık. bu anlattıklarım sadece büyükleri. bir de bunların yanında sayılamıyacak kadar çok ufak tefekler vardı. örneğin teknisyenin biri parmağını motora kaptırdı. bir yağcı - hem de denizin ortalık yerinde - yüksek ateşle yatağa düştü. malarya... düşünebiliyor musunuz? sonra da yemeklerle başımız derde girdi. auld rory kokmuş bir konserve açtı ve ikinci gün tüm mürettebat yemyeşil suratlarla kusmaya başlamıştık.

ooo! cidden harika bir yolculuktu. sanki grampus'un üzerinde bir kötülük meleği dolaşıyordu. ben şahsen bütün bu şanssızlıklardan pek payımı aldım sayılmaz. tabii johnny'nin sabahtan akşama kadar kulaklarımın dibinde, ayaklarımın altında dolaşıp durmasını saymassak. ilk korkularını atmış gibi bir hali vardı. binlerce şey öğrenmek istiyordu. nasıl bir gemi idi bu? istediği zaman

suyun altında, istediği zaman üstünde gidebilen; bu muhteşem, bu fevkalade gemi?

"denizaltı" diye açıkladım kendisine.

denizaltı mı ? peki neymiş 'd e n i z a l t ı' . ismi neymiş?

"grampus" diye yanıtladım. "grampus isminde bir denizaltı."

"aha... harika... grampus... bir denizaltı..." iyi ama grampus'un anlamı neymiş?

bunun da yanıtını biliyordum. kazara bir sözlükten

bakmıştım -grampus'a tayinim çıkınca -."grampus

yunusbalığı türünden bir balıktır" diye açıkladım

kendisine. "yırtıcılığı yüzünden bir tür balina da denebilir.

böyle bir tekne için fena bir isim sayılmaz değilmi?

şimdiye kadar epey tekne batırdık bununla. bekle. biraz

kendimize gelip toparlanalım, bu sayıya katacağımız daha niceleri olacaktır."

"sizler kötülerle mi savaşıyorsunuz?" diye ciddi ciddi sordu.

"bak şimdi iyi bir laf ettin dostum." diye yanıtladım. "onlar bizi yendiklerini sanıyorlar. fakat daha savaşmaya yeni başladık. bizim de günümüz gelecektir. hem de pek yakında."

bundan sonra da ne ile savaştığımızı sordu. ve kendisine

bunu en iyi şekilde gösterme olanağını buldum. çünkü o

sıralarda güverte topları tekrar toparlanıp atışa hazır

duruma getiriliyordu. ihtiyarın da izni ile johnny'yi yukarı

alıp bu olayı görmesini istedim. johnny, çenesi şaşkınlıkta

bir karış aşağıya sarkmış durumda güverte toplarının

yukarı çıkarılışını seyretti. ve salvodan çıkan gürültü ve

ateşi gördüğünde eteğini tutmasaydık korkudan ödü

patlamış olarak kendini denize atacaktı. bu kez üzerine

binebileceği bir salı da yoktu...

fakat bu hiç olmasa onun merakını biraz olsun dindirdi.

yeniden odasına kapandığında, o da mutluydu ben de. hiç

olmazsa yeniden telsizimle uğraşmama fırsat tanımıştı.

telsizi belki onuncu kez baştan aşağı, deli gibi taramış, bir hata bulmaya çalışmışım. bu sırada ihtiyar odadan içeri girdi.

"şansın yok ha?" dedi sonunda.

"kaptan" dedim umutsuzlukla "şans bizi bu teknede terk etti sonunda galiba..."

"ne demek istediğinizi anlıyorum jake" diye başını salladı ihtiyar. "sanki gemi büyülenmiş gibi değilmi ?"

"evvvvet efendim. gerçekten öyle. aslında batıl inançlarım yoktur ama..."

"benim de " dedi kaptan "fakat merak ediyorum.

acaba..." durdu. bir süre düşündü. sonra devam etti.

ancak ilgisiz bir soruyla:

"jake. siz daha önce elektrik transmisyonu ile ilgili şeylerle uğraşmıştınız değil mi? söylesenize bana elektrik nedir?"

kafamı salladım

"özür dilerim efendim, ama bunun ne olduğunu çıkıp analatabilecek babayiğit yoktur. kimse açıkça bilmez."

"elektronlar.." diye yüksek sesle düşündü ihtiyar.

"elektronlar, teorik olarak... bu elektronların aynı anda iki yerde olabileceklerine dair bir teori yok muydu ?"

"galiba. karanlık olarak öyle bir şeyler anımsıyorum. niels bohr. sanırım bir akım devresine geçen bir elektron,

zaman ve mekanı atlayarak her iki yerde birden olabilir.

fakat bu teoriyi hiçbir zaman tam kavrayamadım.

denemedim de. bir bilgin değilim ben. ancak benden

daha akıllıların buldukları makinaları çalıştırdım. o kadar." merakla gözlerinin içine baktım.

"peki bütün bunları niçin soruyorsunuz efendim ?"

"merak... sadece merak." diye yanıtladı kaptan. "belki de tüm yanıt bu söylediklerinizden birinin içindedir. ama

önemli değil. zaten beklemekten başka yapacak

birşeyimiz yok. bakalım karaya vardığımızda karşımızda neler bulacağız?"

"iyi ama anlamıyorum ki efendim. ne bulmayı

bekliyorsunuz ki?"

ihtiyar bunu yanıtlamadı.sadece derin derin piposunu çekştirip beni delip geçermişçesine gözlerini karşı duvara dikti.

iskenderiye'den yola çıkışımızın beşinci günü nihayet kara göründü. kapkara, bulutlu, her an boşalacakmış gibi pis bir havaydı. sabahın bu erken saatinde güvertede ben, johnny, kaptan ve emir bekleyen iki tayfa vardı.

"evet" dedi ihtiyar. "biraz sonra karaya epey yanaşmış olacağız. o zaman yolcumuzu karaya uğurlamayı deneriz." "iyi ama kaptan, üçüncü rotayı beyrut'a doğru tutmamış mıydı?"

"evet."

"benim bildiğim kadarıyla orada bir liman ve tesisler var. bu kadar uzakta durmamıza gerek yok ki."

"öyle mi ?" ihtiyar gülümsedi. "bu tartışılabilir bir soru. umarım siz haklı çıkarsınız jake. ama.."

sis açılmaya başlamıştı. karşı sahil önce hayal meyal, sonra tamamen ortaya çıktı. görüntü larnaka'dakinin aynısıydı. biliyorum. beyrut bir savaş limanı değildi. ancak her türlü modern gereksinimi karşılayabilen, ortadoğu'nun da en iyilerinin arasında olan bir limandı.

fakat karşımda gördüğüm uyuşuk, döküntü balıkçı köyü, bırakın modern olmayı, liman görünüşünden bile uzak bir yerd.

tek katlı tahta barakalar, birkaç tahta, çürük çarık sandal, bir ikisi yelkenli, diğerlerinde o dahi yok...

"şimdi anladım kaptan." dedim "bizim sekstant hapy yutmuş."

"hayır" dedi ihtiyar."başka bir neden daha var. anlamıyor musun? görmüyor musun ?"

benim ona boş gözlerle baktığımı görünce omuz silkti.

"boş ver. haydi johnny'ye tarafımdan güle güle deyin."

johnny'ye döndüm. dalgın dalgın karşı sahilleri seyrediyordu. omuzuna dokununca birden irkildi.

"evet johnny. işte geldik. birazdan seni kıyıya çıkaracağız."

"öyle olsun." diye başını salladı.

"başka bir şey var mı kaptan ? diye sordum

"hayır jake. olması gereken olmalıdır."

yeniden johnny'ye döndüm:

"hepsi bu kadar arkadaş. yalnız benim sana kişisel bir iki lafım var. kaptan senin fena bir insan olmadığına inanmış. yoksa seni bu şekilde serbest bırakmazdı. ama ben o kadar emin değilim. hala bir düşman gemisinden mi yoksa bir dost gemisinden mi geldiğini bilmiyoruz. üstüne üstlük grampus'u üç gün soluksuz bir heyecan içine soktun. bu arada kimsenin görmemesi gereken bir çok şey gördün.."

"ben değersiz, zayıf bir hizmetkarınızım..." diye başladı eski masallarına. "gösterilen bu gibi mucizelere layık değilim. bunu biliyorum.."

"evet ben de biliyorum. eğer gittiğin yerde bu gördüklerini anlatırsan gülmene fırsat kalmaz... anlaşıldı mı? seni gayet iyi tanıyoruz. eğer karşı tarafa geçersen gelir seni enseleriz. anlaşıldı mı?" johnny'nin fanatik gözleri parladı.

"işittim. ve emirlere uyacağım." dedi inandırıcı bir sesle.

"kötülere karşı savaşmak için sizin yanınızda zırhlanacağım."

"tamam." dedim "oldu. o halde hoşça kal..."

elini sıkmak için elimi uzattığımda, aptal elimi sıkacağı yerdeöpmez mi? hemen elimi geri çektim. kaptana da bakıyor mu diye bir göz attım. ihtiyar derin bir göğüs geçirdi. sanki bundan başka bir şey beklemiyormuş gibi bir hali vardı. sonra sırtarak tayfalara döndü:

"pekala çocuklar.."

johnny'yi kaldırıp lastik bir bota koydular ve suya ittiler. deniz oldukça kabarıktı. tayfalar dalgaları biraz olsun yatıştırmak için botun çevresine yağ döktüler. johnny yavaş yavaş kürek çekerek uzaklaşırken yağmur yağmaya başlamıştı... bizler köprüye koşana kadar damlalar büyüdü. kapağı kapatıp aşağıya indiğimizde yaklaşan fırtınanın uğultusu duyulmaya başlamıştı bile.

"inşallah bizimki ıslanmadan kıyıya kadar gidebilir." diye yüzünü buruşturdu kaptan. sonra periskobu kaldırıp johnny'yi izlemeye başladı.

"görebildiniz mi efendim ?" kıyıya yanaşabildi mi?" diye sordum.

"evet. tamam. yanaştı. birilerini daha görüyorum.. aaaaaahhh!.."

ihthiyar ansızın iki eliyle yüzünü kapatıp hızla periskoptan uzaklaştı.

"ne oldu efendim ?" diye haykırdım. "ne..."

sözlerim boğazımda düğümlendi kaldı. çünkü grampus uğulduyurdu. homurdanıyordu. gurulduyordu. öyle pis, öyle dayanılmaz bir ses ki. damarlarım karıncalanmaya başladı, gözlerimin önünde yıldızlar dans ediyordu. yerimden kıpırdayamıyor, nefes bile alamıyordum. sanki görünmez bir el beni yukarı kaldırdı.

düşüyordum..

dönüyordum... sonsuz... bilinmez, korkunç bir karanlığa doğru...

ve her şey başladığı gibi bitti. ihthiyarın sesi kulaklarımda çınladı:

"hey jake... hay allah iyimisiniz?"

"ee... evet efendim." diye kekeledim. "sanırım iyiyim. ama... ne oldu? neydi bu?"

"yıldırım" dedi. "doğrudan periskoba. ilk anda kör oluyorum sandım. bir de siz baksanıza şundan.."

beni periskoba doğru iteledi. baktım ve geri sıçradım. etrafımız bir alev denizi idi sanki. suyu yatıştırırsın diye atmış olduğumuz yağ, yıldırım düşünce parlamış, alev almıştı. birden johnny geldi aklıma.

"zavallı" dedim "bizim cayır cayır yandığımızı sanmıştır."

"ya da alevden bir deniz içinde kaybolup gittiğimizi.." dedi

kaptan garip bir sesle. bir şey anlamadan baktım kaptana. o:

"telsizci" dedi "şu alevlerin ötesindeki kıyıya bir daha baksana." dediğini yaptım. alevler tamamen sönmüştü. fırtına da dinmişti. ve gökyüzü olabilecek en güzel

mavilikteydi. bize doğru beyaz köpükler saçarak bir hücumbot geliyordu. arkasında ingiliz bayrağıyla. arkada liman, yirmi otuz katlı binalar. evet şehir. beyrut şehri idi arkadaki. "iyi ama... anlamadım ki efendim" diye mırıldandım. "buraya nasıl geldik biz?"

"hücumbot yaklaşınca delikanlı, onlara bazı güçlüklerle karşılaştığımızı söyleyeceğim. rotamızı şaşırduğımızı falan..." dedi kaptan sakince. "çünkü onlara gerçeği anlatmaya cesaretim yok. hiçbir zaman anlayamayacaklardır. aynen sizin veya benim de anlayamadığım gibi."

"neyi anlamak efendim ?"

"nerede olduğumuzu ve ne zamanda olduğumuzu..." dedi ihtiyar. "bilmemki açıklanabilir mi? açıklayabilir miyim? veya mantıklı bir açıklama yolu var mı? belki de hakikaten mantığa uygun bir açıklama vardır. belki de sizin dediğiniz gibi sekstant aptallaşmıştır. belki de kıbrısın yönünü tam olarak kestiremedik. belki de yıldırım çarptıktan sonra hepimiz bir süre için bayılmıştık. belki de bir saattir bu limanın önündeyiz de farkında değiliz."

"peki o köy..? gördüğümüz..."

"onu da pek açık seçik görmemiştik zaten. sisler arasında hayal meyal şeyler... sadece serap..."

"ama siz bu söylediklerinize inan mıyorsunuz değil mi?" diye sordum heyecanla."sadece tüm olanlara mantıklı bir çözüm arama çabası içindediniz. değil mi?"

ihtiyar piposuna ve tütün torbasına sarıldı. sinirlerini ve hareketlerini kontrol etmek için belki de...

"evet jake. haklısınız. ancak benim şu anda düşündüklerim mantığa tamamen aykırı."

"peki ama ne düşünüyorsunuz efendim?"

"bir an için elektrik ve zaman arasında direk bir bağlantı olduğunu varsaysak. ne olur o zaman?"

"zamanla mı efendim?"

"evet. şu an ve geçmişle..." diye düşünceli bir biçimde devam etti kaptan. "veya gelecekle... ve bu yerlerin hiçbirinde olmayarak... bir su bombası grampus'u yalayıp

geçti ve patladı. ve birden herşey kökünden değişti.sonra bir yıldırım çarptı. ve zamana geri döndük."

"yani siz diyorsunuz ki... yani biz şeyde miydik?"

"evet. geçmişte." pipo iyiden iyiye tütmeye başlamıştı. kaptanın da keyfi yerine gelmiş gibiydi. kendisinden emin gülümsedi.

"bu şekilde bir çok şey daha iyi açıklanabilir. jake eğer siz iyi bir yahudi olsaydınız, ben de inançlarına sadık bir hıristiyan, belki de her şeyi çok daha önce anlayabilecektik.

düşünün. yolcumuz size herhangi birini anımsatıyor muydu?"

"evet... doğru... onu daha ilk gördüğümde birine benzetmiştim." dedim "ama tam olarak kim... durun durun. tamam buldum. bana eski bir hahamı, bir rabiyi, eskiden tanıdığım birini anımsatıyor. çocuktum. ateş yüzlü biri, eski bir peygamber gibi..."

"telsiziniz çalışıyordu. ancak hiçbir yayın alamıyordunuz. diyelim ki alacak hiç bir yayın yoktu. haaa?.."

"kaptan. yani ben..."

"yapho'dan tarsis'e gittiğini ve efendisinin önünden kaçtığını söylüyordu. fakat nereye giderse gitsin talihsizlikler, terslikler, şanssızlıklar hep peşindeydiler. öyle ki gemidekiler dayanamayıp en sonunda ondan kurtulmak için onu denize attılar..."

ensemden soğuk birşeylerin arkama doğru yayıldığını hissettim.

şimdi... evet şimdi ihtiyar hahamın mum ışığı altında anlattığı o inanılmaz hikayeleri anımsıyordum.

"üç gün jake." dedi kaptan "evet yolcumuz tam üç gün grampus'ta kaldı ve siz de ona grampus'un ne olduğunu açıkladınız."

"ve onun ismi.." diye fısıldadım.

"johnny dedik adama" diye göğüs geçirdi kaptan.

"ingilizcede asıl ismine en yakın olanı. fakat asıl ismi jake yunus'tu. gath hephur yonas..."

rabb'in peygamberi..."

defoları olan bir gezegen

-yani işiniz bitti mi böylece orin, diye sordu maudsley.

-evet... bitti efendim, diye doğruladı maudsley'in hemen solunda duran orin. bunu söylerken de gururlu bir gülümseme vardı dudaklarının ucunda...

-siz ne düşünüyorsunuz efendim?..

maudsley yavaşça döndü, etrafındaki çayırlara, dağlara ve güneşe bir göz attı. usul usul akan nehiri ve etrafındaki ormanları süzdü....

suratında hislerini yansıtabilecek ne bir mimik ne de bir ifade görmek mümkün değildi.

-peki... siz ne düşünüyorsunuz brookside? diye yanındaki adama sordu maudsley...

-şey... yani ben... sanırım ben ve orin iyi bir iş yaptık efendim, dedi brookside biraz da sinirli olarak. hakikaten iyi bir iş. bunu tek başımıza yapıp bitirdiğimiz ilk sipariş olarak düşünürseniz...

-herhalde siz de aynı kanıdasınız orin ha? diye sordu maudsley.

-tabiatıyla efendim....

maudsley eğilip bir ot kopardı çayırdan... burnuna götürüp kokladı ve yere attı. sonra dikkatle ayaklarının altındaki yeri süzdü, güneşe dikkatlice baktı ve en sonunda dönerek:

-şaşırdım... cidden şaşkıyım. fakat olayın tamamı benim için tatsız bir sürpriz oldu sanırım. ben size müşterilerimden birinin siparişı olan bir gezegen inşaa etmenizi söyledim, sizse bana bunu teslim ediyorsunuz. siz kendinizi cidden mühendis falan mı sanıyorsunuz yoksa? asistanlarının ikisi de suçlu insanların ifadeleri ile başlarını önlerine eğdiler.

-mühendis!... dedi maudsley kelimenin üstüne basarak. sözcük sanki bir küfürmüş gibi çıktı ağzından.

-yaratıcı ve pratik olarak her istenen yerde ve her zaman bir gezegen inşaa edebilecek bilim adamları. doğru mu bu tanım sizce?

-müşterilerimize dağıttığımız broşürlerde böyle bir ifade var efendim, dedi orin.

-eveeet... doğru, dedi maudsley. sizce "yaratıcı, kreatif ve pratik çalışabilen bilim adamları" için iyi bir örnek mi bu ? her ikisi de başlarını öne eğip sustular, fakat birden brookside:

-evet... evet efendim aynen dediğiniz gibi!.. biz bize verilen siparişi gayet hassasiyetle inceledik. burada ufak tefek değişikliklerle "34 bc 4" tipi bir gezegen yapılması isteniyordu bizden. tabii bu yalnızca tamamın bir parçası ama...

-ama benim bir karar verebilmem için yeter, diye sözünü kesti maudsley. orin... enerji kaynağı olarak ne kullandınız?

-"05" tipinde bir güneş efendim, diye cevap verdi orin. sıcaklık ve enerji ancak bu şekilde tam olarak karşılanabiliyor.

-size inanıyorum. ama burada bizden istenilen ucuz bir gezegen... hatırlarsanız... eğer bir takım şeylerden tasarruf etmesek zırnık kar edemeyiz. ve bu gibi projelerin de en masraflı unsuru enerji kaynağıdır.

-bunun biz de tam olarak bilincindeyiz efendim, diye araya girdi brookside. fakat diğer taraftan "05" tipini hiç istememize rağmen yine de kullanmaya mecbur kaldık. zira bizden istenen enerji tutarları ve...

-benden, benim çalışma tarzımdan hiç mi bir şeyler öğrenemediniz siz? diye bağırdı maudsley. bu pahallı ve masraflı güneş burada tamamen fuzuli... heeey... siz... oradakiler...

etrafta dolaşan iki işçiye işaret etti.

-indirir onu ordan.. işçiler hemen katlanabilir bir merdivenle geldiler. birisi merdiveni dayamalarına yardım etti. diğeri merdiveni açtı. başka iki işçi ise inanılmaz bir çabuklukla yukarı tırmandılar.

-dikkat edin, diye seslendi maudsley arkalarından. eldiven takmayı da unutmayın. felaket derecede sıcaktır şimdi o cenabet. merdivenin üstüne tımanmış olan iki işçi güneşi

yerinden indirip katladılar, üzerinde "dikkat çengel kullanmayın ve yere atmayın" ibaresi bulunan bir kartona yerleştirdiler, etrafını köpükle besleyerek.

-burda biraz olsun mantıklı düşünen kimse yok mu? dedi maudsley... ışık olsun kahrolasica!...

ve birdenbire ışık oldu!..

-tamam... tamam, dedi maudsley bu "05" tipini depoya götürüyorsunuz. size verilen bu sipariş içinse bir "g13" tipi yeter bence.

-fakat efendim. o tip kafi derecede sıcak değil biliyorsunuz, dedi orin biraz da sinirli bir tavırla.

-biliyorum, dedi maudsley. böylece bakalım işinizi biraz olsun öğrenmiş misiniz, anlarız. güneşi gezegene doğru biraz daha yaklaştırırsanız istediğiniz sıcaklığı pekala elde edebilirsiniz.

-tamam haklısınız efendim ama, diye araya girdi brookside bu sefer de pr- ışınları ile başımız belaya girer. bazı hallerde biliyorsunuz, gezegene gelebilecek bir ırkın tamamını bile yok edebilir bu olay.

-ne demek? yani sizce "g13" tipi tehlikeli midir? diye sordu maudsley yavaş ve belli tehditkar bir eda ile.

-yani... tabii... ben öyle demek istemedim efendim, diye izzah etmeye çalıştı brookside. ben yalnızca tehlikeli olabileceğini anlatmak istemiştim... eğer kafi derecede dikkat edilmesse...

-hmmm..! bu biraz daha iyi, dedi maudsley.

-bu durumda herbiri yüzoniki kilo gelen kurşun koruma elbiselerine ihtiyaçları olacaktır, diye devam etti brookside. bu da gezegene yerleşecek olan ortalama onaltı kiloluk bir ırk için fazla fonksiyonel olmasa gerek.

-bu onların problemleri, diye kesti attı maudsley. biz hiç kimsenin özel hayatına karışamayız ve onların özel hayatlarından da sorumlu tutulamayız. değil mi? yani şimdi eğer birisi gelip te ayağını burada bana sipariş verilmiş olan bir gezegende bir taş çarpıp ta baş paramağını kırarsa, ben mi sorumluyum bundan?.. efendim..? diğer taraftan koruma elbiselerini de giymeleri

gerekmez. pr-ışnılarından korunma sistemini az bir fiyat farkı ile satabiliriz onlara.

iki asistan, biraz da sinirli bir biçimde gülümsediler.

daha sonra orin, ihtiyatlı olarak:

-sanırım siparişi veren ırk para bakımından biraz sıkışık efendim. böyle bir koruma sistemine yetecek paraları olmayabilir belki de.

-tamam, tamam. hemen şimdi almak zorunda değiller tabii. daha ilerki bir tarihte... diye cevap verdi maudsley, yapılan itirazdan kat'iyen alınmadan. zaten, diğer yandan pr-ışınları da hemen öldürücü olmuyor, biliyorsunuz. en kötü ihtimalle bile adamların bu durumda dokuz nokta üç dolayında bir yaşam süreleri olabilir. bu da onlara kafi gelir sanırım.

-evet efendim, diye onayladı iki asistan birden.

-güzeel... bunu hallettik, diye devam etti maudsley. etrafına bakındı:

-dağların yüksekliğini ne kadar yaptınız ?

-deniz seviyesinden ortalama ikibin metre diye cevap verdi brookside

-yani... en azından bin metre fazla, dedi maudsley. siz ne zannediyorsunuz? bana bu malzemeleri bedava mı veriyorlar yani? çıkartın yarısını, depoya geri yollayın. brookside not defterine bir kaç not düştü.

maudsley tedirgin bir aşağıya bir yukarıya dolaştı, alını kırış kırış etrafına göz atarak:

-ne kadar ömür verdiniz ağaçlara? diye sordu

-sekizyüz sene efendim. bu en son teknikle geliştirdiğimiz meşe-elma ağaçları. yemiş, gölge, ceviz türü, serinletici meyva suyu ve üç çeşit iplik cinsi. aynı zamanda yapı malzemesi olarak ta fevkalade kullanışlı. erozyonu da önüyor...

-siz... siz... ne sanıyorsunuz kendinizi? beni iflas mı ettireceksiniz? dedi maudsley alı al moru mor. ikiyüz sene yeterde artar bile her ağaç için. hemen yaşam desteğinin üçte ikisini geri alın ve doğru depoya...

- ama efendim, o zaman öngörülen bir çok işi yerine getiremez ağaçlar..
- bana ne... ceviz ve gölge yeter. bizden ağaç istendi. kral hazineleri değil... o inekleri kim koydu oraya çayıra ?
- ben efendim, dedi brookside çekinerek. bu şekilde düşündüm ki... belki de gezegen biraz daha... ne bileyim... yani daha davetkar... şey yani cazip...
- aptal... gezegen satılmadan önce davetkar ve cazip görünmeli. satıldıktan sonra değil. ben gezegeni demirbaşsız olarak sattım. kaldırın inekleri. onları protoplazma tanklarına koyun yine.
- olur efendim, dedi orin. çok üzgünüz efendim. başka bir şey var mıydı efendim ?
- belki daha onbin tane hata vardır ama artık onları da mücade edin de siz bulun. bu ne burada mesela? işaret parmağı ile caramody'yi göstererek. yeni ırk geldiğinde şarkı söyleyip şiirler okuması için mi getirdiniz bunu buraya
- ben buraya ait değilim efendim, diye cevap verdi caramody. sizin arkadaşınız malichrone yolladı beni buraya. ben kendi gezegenime ulaşmaya çalışıyorum. maudsley ona ve söylediklerine dikkat bile etmedi:
- her neyse. demek ki ne parası ödenip sipariş verilmiş ne de buraya ait. atın onu da protoplazma tankına, ineklerle beraber....
- heeeee... hey..., diye bağırdı caramody, birkaç işçi tarafından sürüklenmeye çalışılırken. bir dakika. ben bu gezegen ait değilim!... beni malichrone gönderdi... bekleyin... dinleyin beni....
- utanın utanın beyler, dedi maudsley bağırip çağıran caramody'e aldırmadan. ne demek oluyor bu, söyler misiniz... orin... yine iç mimariye mi heves ettiniz yoksa ?
- hayır.. hayır.. kat'iyen, dedi orin. benim bu işle en ufak bir ilgim dahi yok.
- peki siz brookside ?
- ben hayatımda görmedim bu herifi efendim.

-hımmmm... ikiniz de budalasınız. ama bana hiç yalan söylemediniz. heee... diye seslendi işçilere. getirin o herifi buraya. tamam... tamam... kendinize gelin, dedi caramody'e.

zavalılık zangır zangır titriyordu.

-hakim olun canım kendinize biraz, dedi maudsley. burada bütün gün isteri krizinizin geçmesini bekleyemem herhalde. nasıl? kendinize gelebildiniz mi birazcık? güzel... güzel... anlatın bakalım ne işiniz var bu gezegenin üstünde? ve ben niye sizi protoplazma tankına atmıyayım ha?

-haaa... dedi maudsley, caramody'nin hikayesini dinledikten sonra, oldukça enteresan bir hikaye. Eminim ki bir kaç yerine de siz biraz ilaveler yaptınız. ama "dünya" diye bir gezegeni aradığınıza inandım. dünya?... evet efendim dünya.. dünya, diye tekrarladı maudsley kafasını kaşıyarak. şansınız var. olay halen aklımda.

-öyle mi bay maudsley?

-evet. şimdi hatırladım... dünya... yeşil küçük bir gezegen. sakinleri monomorf, hümanoid bir ırka ait. doğru mu?

-tamı tamına efendim, dedi caramody.

-böyle şeylere karşı kuvvetli bir hafızam vardır, dedi maudsley. ayrıca ve güzel bir tesadüf eseri olarak dünyayı da ben inşa ettim.

-öyle mii..?

-evet. gayet iyi hatırlıyorum. çünkü tam o sıralarda da bilimi de bulmuştum. belki de hikaye sizi de ilgilendirir. asistanlarına dönerek:

-sizler de dinleyin de bir şeyler kapmaya çalışın. kimsenin, ama hiç kimsenin maudsley'e itiraz edecek hali yoktu. eğer tabii anlatacak bir hikayesi varsa.

böylece caramody ve iki asistanı maudsley'i dört kulakla dinlemeye başladılar.

dünyanın yaratılması hakkındaki hikaye:

o sıralarda daha ehemmiyetsiz küçük bir inşaat firmasının sahibi idim. orda burda bir iki ufak gezegen inşaatı... orda burda cüce yıldızlar hakkında biraz malumat biraz tecrübe falan... fakat o sıralarda sipariş aslanın ağzında. müşterilerin çoğu da inanılmaz bir biçimde dik kafalı ve inatçı, dediği dedik ve cimri. o devirde hiç bir müşteriyi memnun etmek kolay değil.

adamlar en ufak bir dikkatsizliği bile acımasızca tenkit edip paramızı kesiyorlar:

"şunu değiştirin, bunu değiştirin, su niye yukarı doğru akıyor, yer çekimi çok olmuş, sıcak hava yükseliyor, halbuki aşağıya inmesi lazım..." falan, filan.

eski zamanlarda insanlarla olayların estetik ve pratik yönlerini tartışacak kadar naif, saf biriydim. fakat bu "soru-cevap" fasılları sipariş zamanlarını dahi aşmaya başlayınca...

insanların çeneleri düşük olduğu için benim de bu konuda bir şeyler yapmam gerekiyordu. ama bir türlü aklıma doğru dürüst bir şey gelmiyordu.

neyse..

dünyayı inşaa etme siparişini almadan kısa bir süre önce müşterimle aramdaki ilişkileri düzeltme konusunda bazı fikirler geliştirdim.

"fonksiyon şekli belirler!..."

diye mırıldandım kendi kendime. cümle bana söyleniş şekli bakımından bir hoş geldi. ama sonra sordum kendi kendime "niye şekil fonksiyon tarafından belirlenir " diye. bunun cevabı ise gayet basitti: "şekil fonksiyon tarafından belirlenir, zira bu tartışılmaz bir doğa yasası olup yürürlükte olan bilimlerin temelidir!..." pek anlayamadığım halde bu deyiş benim çok hoşuma gitti. fakat anlamama da pek gerek yoktu. önemli olan yeni bir şeyi keşfetmiş olmamdı. ve ben yapmış olduğum bu yeni keşiften dolayı da gurur duyabilirdim. çünkü bir çok yeni

ufuklar açabilecek olan "bilimsel determinizm'in doktrinini" bulmuştum böylece.

ve dünya bu olayın ilk test edildiği yer olduğu için de olayı unutmama imkan yok.

uzun boylu, yapılı, gür sakallı, delici bakışlı bir adam gelip bana gezegeni sipariş etti. (sizin dünyanın hikayesi de böyle başladı caramody...)

eh... ben işimi oldukça çabuk bitirdim - altı günde sanırım - ve olayın tesliminde de hikayenin bittiğini zannetim.

gezegen o ucuz siparişlerden birisi olduğu için bazı şeyleri basitleştirmek gerekmişti. ama siparişi veren işi gördüğünde öyle bir sızlanıp, feryada başladı ki, sanırsın gözlerini yuvalarından oyuyorlar.

-neden bu kadar çok tornado ve fırtına var?....

-atmosferdeki hava sirkülasyonunu ayakta tutup dengeyi sağlamak için...

diye izah etmek zorunda kaldım. aslına bakarsanız biraz aceleye gelip basınç sübablarından bir iki tane koymaya unutmuştum.

-gezegenin dörtte üçü su... diye sızlandı... halbuki ben üstüne basarak size beşte dördünü kara beşte birini ise su olarak sipariş vermişim!...

-bakınız bu sizin söylediğiniz bir kere teknik olarak imkansız, diye cevap vermeye çalıştım adama, gözümü kırpmadan... üstüne basa basa. verdiği sipariş listesindeki detayları da bir yerlerde kaybetmiş olmalıydım. kimbilir nerde... bu gibi ufak tefek siparişler zaten enteresan değildir...

-bir de üstüne üstelik bir lokmacık karanın da büyük bir kısmını çöllerle, bataklıklarla, cangıllarla doldurmuşsunuz...

-inanın ki bu daha bir "pitoresk" görünüm arz ediyor!...

-o benim pek umurumda değil, dedi ihtiyar oğlan, biraz da acımtırak bir ifade ile... tek bir okyanus, bir düzine kadar göl, bir kaç tane nehir, bir veya iki sıra dağ... eh bu olabilirdi. bu olayı biraz daha değişikken, insanları oyalayabilecek ve onları mutlu kılacak bir şey olurdu...

ama bu!.. sizin burada yapıp bana teslim ettiğiniz tam bir rezalet...

-bunların hepsinin bir nedeni var şüphesiz... dedim ben. eğer daha önce kullanılmış sıra dağlar, dolgu maddesi olarak bol su, hurda gezegeni ourie'den aldığımız bir kaç ucuz çöl olmasaydı, "dünyadan" dünyada tek kuruş bile kazanamazdık. ama tabii ben bunların hiç birisini ihtiyar oğlana söylemedim.

-s e b e b... diye bağırdı ihtiyar... ben... ben ne diyecem halkıma şimdi? buraya bir belki de iki veya üç ırk yerleştirmek niyetindeyim. burada kendi suretimden yarattığım insanlar yaşayacak. ve insanlar da, bilindiği üzere benim gibi ince eleyip sık dokuyan cinsindedir. yani ben ne diyecem şimdi onlara?

aslında onlara neyin söylenmesi gerektiğini pek iyi biliyordum ve bunu ona da söyleyebilirdim ama tatsız bir tartışmanın veya kavganın sırası değildi şimdi. onun için alınımı kırıştırdım, sanki çok derin düşünüyormuşum gibi... hakikaten de zorladım kendimi düşünüp bir yol bulmaya, ve tam o sırada aklıma muazzam bir fikir geldi:

-onlara yalnızca basit bilimsel hakikati söyleyin... dedim. onlara deyin ki tüm olanlar olması gerekli olanlardır!... -haaaa...?

kafamın içinde, yukarda söylediğime yıldırım süratiyle de yeni bir isim de buldum:

-bunun ismi determinizm, diye izzah ettim kendisine. bu aslında biraz ezoterik'imsi kokuyor ama aslında çok basit. bilindiği gibi şekil fonksiyon tarafından belirlenir. onun için sizin gezegeniniz tam istenildiği gibidir. çünkü vardır. (existent). bilim katiyen manipüle edilip değişmez. değiştiği anda da zaten bilimle bir ilgisi kalmaz. ve her şeyden önce her şey kuralara göre yürür. bu "kuralların" nasıl ve ne olduklarını her zaman kestirmek mümkün değildir. ama her halükarda "kurallar" vardır. onun için her seferinde: "bu niye böyle öteki niye böyle değil" diye sorular sormak oldukça mantıksızdır. bunların yerine mesela denebilir ki: "nasıl çalışıyor?"

bundan sonra bana oldukça zor bir iki soru daha sordu. ihtiyar hiç te boş adam değildi aslında. fakat ne olursa olsun bir gezegenin inşaatı ve gezegen mühendislerinin çalışma şekli hakkında da en ufak bir bilgisi bile yoktu. ihtiyarın ihtisas sahası: etik, ahlak, din vesaire gibi şeylerdi. onun için de ciddi sayılabilecek hiç bir itirazda bulunamazdı yaptıklarına.

ihtiyar genelde soyut, abstre düşünmeyi seven, tercih eden sınıftan birisi idi. galiba bu yüzden anlamamış gibi mırıldandı sakalına:

-tüm olmuş olanlar olması gerekli olanlardır...

hımmmm...enteresan bir teori. belki de bir stoika'cıdır. bu bilgilerden bir kısmını halkıma açacağım... fakat söyleyene bana. halkıma sunacağım bu bilimsel fatalizm ile özgür iradeyi nasıl birbirinle bağdaştıracağız ?

kerata bu sorusu ile beni köşeye sıkıştırmıştı. zaman kazanmak için genzimi biraz kazıdım, biraz sırttım ve şöyle cevap verdim:

-bunun zaten cevabı apaçık ortada ve gayet basit!....

bu tip bir cevap daima iyi bir cevaptır ve her zaman karşınızdakide hiç bir şey yapamadan zıncı diye kalır.

-ondan hiç şüphem yok, dedi ihtiyar, ama ben kaptıradım.

-bakın... bu... sizin halkınıza vermek istediğiniz özgür irade de bir tür fatalizm değil mi yani?

-evet... belki..öyle de denebilir ama... bakın farkı şurada....

-bir dakika. bir şey daha, diye aceleyle sözünü kestim, ne zamandanberi özgür irade ile fatalizm bir arada bulunamaz ve bağdaşamaz diye bir kaide varki?...

-bence kat'iyen bir arada bağdaşamazlar...

-haaa... niye biliyor musunuz? siz bilim hakkında hiç bir şey bilmiyorsunuz da ondan, dedim ve kanca burnunun dibinde hemen deyimlerin yerlerini değiştirdim. dedim ki:

-şunu bilmelisiniz pek sayın bayım: rastlantı bilimsel olarak bakıldığında her yerde mühim bir rol oynar.

herhalde rastlantının özgür iradenin matamatiksel karşılığı olduğunu da işitmişsinizdir?

-bir dakika... bir dakika durun bakalım... biraz önce söylediklerinizle bu söyledikleriniz tamamen çelişki... diye protesto etti ihtiyar.

-doğru!... diye tasdik ettim. her nesnenin içindeki çelişki zaten kozmosun doğa yasalarına denk düşer. çelişki daima kanıtlama arzusunu doğurur. bu da genel bir antropinin devreye girmesini zorunlu kılar. zaten bizler de bu sureta değişemez gibi gözüken çelişkilere bağımlıyız.

-s u r e t a? diye hemen yapıştırdı

-tabiyatıyla... gerçek çiftleşen kutupların geçici karşıtları olarak tanımlayabileceğimiz çelişkisellik, gelişmenin hiç bir şekilde son noktası olamaz!... mesela alalım herhangi bir kaç eğilimi... bunlar en son sınır noktalara geldiklerinde neler olabilir ki?

-ne biliyim ben, diye mırıldandı ihtiyar. bu kadar belirsiz tanımlama arasında...

-eğilimler, diye devam ettim karşıtlara dönüşür.

-sahi mi söylüyorsunuz? dedi, şaşkınlıktan gözleri açılarak.

bu gibi dinsel yanları ağır basanlar, söz bilimden açıldığında hiç bir şey anlamazlar.

-sahi söylüyorum tabii dedim. size hepsini kanıtlayabilirim. biraz uzun sürer ama...

-aman, aman istemez, diye ellerini kaldırdı ihtiyar oğlan. size böyle de inanıyorum. zaten sizinle bir akit yapmıştık.

bu terimi daima kullanıyordu, kontrat demek yerine. aslında aynı şeylerdi. ama belki onunki daha etkileyiciydi.

-çiftleşen kutuplar, diye mırıldandı düşünceli düşünceli. detrerminizm... karşıtlarına dönüşen nesnelere..korkarım ki bunların hepsi komplike, girift şeyler.

-üstelik estetik. diye tamamladım. ama daha ekstremi transformasyonu açıklamasını bitirmedim henüz.

-devam edin lütfen...

-mersi. şimdi antropi tanımını biliyoruz hepimiz. bu: nesnelere dışardan hiç bir müdahalede bulunulmadığı

takdirde, hareketlerinde devam edeceklerini anlatır. ama eğer bir nesne kendi kutbuna doğru gitmek zorunda bırakılırsa, o zaman hepsi aynı istikamete doğru yol almak zorunda kalırlar, zira bilim hiç bir şekilde hiç bir istisna tanımaz!... ne demek istediğimi anladınız mı? bütün bu gelişmeler nereye dönüşür ?

kutuplarına... bir sonraki basamakta da aynı olaylara tanık oluruz. vesaire vesaire.. benimle hemfikir misiniz ?
-tamam... nasıl isterseniz...

-harika... tabii bu etapta şu soru çıkar ortaya: hepsi bu mu iç içe oluşan bu kutuplardan öteye başka hiç bir şey olamaz mı? evet... gerçekte biraz daha fazlası var... kutupların transformasyonu, olayın esasını teşkil eder. burda anlamlı bir ara verip sesimi biraz daha kalınlaştırarak devam ettim:

-zira gezegenlerin yabanlıklarından, isyan ve ayaklanmalarından öteye onları gören bir bilgelik vardır. işte bu bilgelik makamı reel olan nesnelere muhayyel sıfatlarını bir bakışta anlar ve onlarda kozmosun gerçek ve muazzam armonisi olan yapıyı görür.

-anlamadığım bir şey... nasıl hem reel hem de muhayyel oluyor?

-bunun cevabını ben de bilmiyorum. ben bir takım bilgilerle sınırlı olan bir bilgim ve ne görürsem onu söylerim. ama belki de bu söylediklerim etik nedenlerden dolayı böyledir.

ihtiyar kısa bir süre düşüncelere daldı. belli ki kendi kendisi ile mücadele halindeydi. mantık hatalarını anında kavrayabilecek hassas bir kulağı vardı. ve ben de bu konuşmam süresince bu mantık hatalarından bir düzine kadar yapmıştım muhakkak...

fakat onu cezbeden şey karşıtlıklardı ve bunları da kendi sistemi içersine alabilmek için bir yol arıyordu kafasında. işte tam bu sırada bir tek kelime ile onu yeniden avucumun içine almıştım:

etik..

ihhtiyar adam etiğe tutkundur. hatta kendisine bay etik bile denebilir. bu kadar çok önemsiyordu olayı...

-tüm bunlar, ilk bakışta gözden kaçabilecek olan bir çok şeylerden daha önemli sanırım dedi yavaşça. ilk önceleri halkıma yalnızca etik ve yaşama nedenin moral kavram ve yasalarını öğretmek ve onları bu yöne yöneltmek fikrindeydim. insanları, yüce alimler olmak, yıldızları keşfetmek, düşün yağmur damlalarını araştırmak ve muazzam ve fakat hiç bir zaman pratik olamayan hipotezler yaratmak yerine, kendi kendilerini keşfetmelerini sağlamayı düşünmüştüm. kozmosun varlığının bilincindeydim. ama bunu bir an için bir tarafa bırakabileceğimi de düşünmedim değil. fakat siz bana daha da iyisini öğrettiniz.

-bakın... ben sizi her hangi bir şekilde güç bir duruma sokmak veya rahatsız etmek istemedim. fakat düşündüm ki bunların... izahı... yani açıklaması...

ihhtiyar adam gülümsedi:

-beni herhangi bir şekilde güç duruma sokmanızla beni daha da güç durumlardan kurtarmış oldunuz. kendi suretimden yaratıklar yaratabilirim. lakin bu toprak parçasını benim minyatür kopyalarımla doldurmaya da hiç niyetim yok. Özgür iradeyi son derecede mühim buluyorum. yaratıklarım ona sahip olmalılar. kendi mutlulukları (neş'eleri) veya mahfolmaları için. bilim denen o pırlıtlı oyuncağın dört elle sarılacaklardır ve ondan bir ilah yapacaklardır. fiziksel çelişkiler ve yıldız abstraksyonları onları mutluluk zirvelerine çıkaracaktır. bunları araştırıp, bunları keşfetmeye çalışırken kendi kalplerini ve kendi vicdanlarını keşfetmeyi tamamen unutacaklardır. beni ikna ettiniz, ve ben size müteşekkirim.

kabul etmem gerekir ki ihhtiyar beni biraz pırelendirmişti. bir hiç kimse idi. tanıdığı meşhur birisi, bir arkası, bir dayısı yoktu. fakat yine de muazzam bir etkileme yeteneğiy vardı. içimde sanki bir his, söyleyeceğiy bir ehemmiyetsiz kelime ile, beni çıkmaz sokaklara

sokabileceğini, belki bir tek kelime ile aklıma yollayacağı ve hiç bir zaman çıkartamayacağım zehirli bir okun benim sonum olabileceğini fısıldıyordu.

ve... ihtiyar sanki düşüncelerimi kelimesi kelimesine okumuştur. dedi ki:

-korkmanıza gerek yok. hiç bir yere hiç bir şekilde şikayette bulunmadan benim için inşa etmiş olduğunuz bu dünyayı bu şekli ile kabul ediyorum. aslına bakarsanız belki de planlandığından çok daha iyi inşa edildi. ve yapılan yanlışlıklar ve hatalar için de hiç bir itirazım olmayacak. tam tersine onların da masrafları neyse kuruşuna kadar ödeyeceğim.

-ne... nasıl... hata ve yanlışlıklarında masraflarını nasıl ödersiniz?..

-hiç bir şekilde tartışmaya girmeden onları kabul ederek diye izah etmeye çalıştı bana... ve şimdi sizi burada işinizle başbaşa bırakıp kendi halkımla meşgul olmaya gidiyorum.

ve ihtiyar bir tek söz daha söylemeden oradan uzaklaştı. bu gidiş beni daha da düşündürdü. aklıma gelebilecek her türlü bahane ve mantıksızlığa rağmen, ihtiyar son sözü söylemeyi başarmıştı. ne demek istediğini beş aşağı beş yukarı anlamıştım sanki. ben kontratı yerine getirmiş fakat o da ödemişti.

bu kadar.

benimle bir daha konuşmamak üzere gitmişti. kendi görüş açısından, tabii bu benim için büyük bir cezaydı. tabii bu onun görüş açısydı. gocunacak neyim vardı ki? daha sonraları kendisi ile konuşmak istediğim halde beni hiç bir şekilde kabul etmedi. mühim değil tabii... o gezegenden, her şeyi kendi tarafıma yontmuş olmama rağmen kontratı da ihlal etmeden, iyi para kazanmıştım. evet... bu işler böyle... iş adamı dediğin kazanç olmadan çalışmaz. yoksa çalışmazsın daha iyi. sonuçlar insanı rahatsız edici olmamalı. yine de bu hikayeden bir öğrencia çıkarabilirsiniz beyler. bilim bir çok doğa yasaları ve kuralları ile doludur, çünkü ben böyle icad ettim. niye

böyle icad ettim? çünkü kurallar çalışmayı kolaylaştırır. yasaların avukatların işlerini kolaylaştırdıkları gibi. bilimin kuralları, doktrinleri, aksiyomları, yasaları ve prensipleri size yardımcı olmak için vardılar. sizi kösteklemek için değil. sizlere yöntem ve girişimleriniz için temel sağlar. bir çoğu, az veya çok doğrudur. bu da faydalıdır. fakat daima aklınızda olsun, kurallar her zaman yaptıklarınızı, yaptıktan sonra müşterilerinize anlatmak için kullandığınız şeylerdir. asla yapmadan önce değil... her zaman işi, kendi doğru bulduğunuz şekilde yapın. gerçekleri olaylara daha sonra yakıştırırsınız!..

uçak makinası ⁴

dörtüyz senesinde büyük çin seddinde kayzer yuan hüküm sürerdi ve yağmurlardan sonra topraklar yemyeşil renklere bürünüp bir sonraki hasat mevsimine hazır olurlardı. onun hakimiyetindeki insanlar ne çok mutlu ne de fazla kederli değillerdi.

yeni senenin ikinci ayının birinci haftasının birinci gününde sabah erkenden kayzer çayını höpürdeterek yudumlararken bir taraftan da yeni günün esintisine karşı yelpazesi ile serinlemeye çalışıyordu...

ki bir hizmetkar bahçenin mavi-kırmızı tuğla duvarından atlayarak ona doğru koştu ve heyecanla seslendi: "oh.. bir mucize, majesteleri, bir mucize!"

"evet" dedi kayzer, "bugün hava fevkalade okşayıcı."

"hayır, hayır, bir mucize!" diye tekrarladi hizmetkar kayzerin önünde acele eğilerek.

"ve bu çay ağzımda ne kadar güzel bir lezzet bırakıyor, bu da tabii ki bir mucizedir."

"hayır, hayır majesteleri!"

"o zaman bırak ben tahmin edeyim: güneş yükseldi, yeni bir gün başladı. veya deniz masmavi. bu cidden mucizelerin en güzeli olmalı."

"majesteleri, orada bir adam uçuyor."

"ne?" kayzer yelpazelenmeyi bıraktı.

"onu yukarda havada gördüm, bir adam, kanatları ile uçan bir adam. gökyüzünden birinin seslendiğini duydum ve yukarı bakınca onu gördüm. bir ejder ve ağzında kağıtlardan ve bambulardan bir adam. tıpkı güneşin ve yeşil otların renginde."

"vakit oldukça erken." dedi kayzer "ve sen henüz bir rüyadan yeni uyanmışsın."

"vakit erken, ama ben kesin olarak gördüm onu! gelin benimle onu siz de göreceksiniz."

⁴ the flying machine ray bradbury,from the book "the golden apples of the sun" 1970

"otur yanıma."dedi kayzer, "bir tas çay iç. olağandışı bir şey olmalı – eğer doğruysa tabii - bir adamı uçarken görmek. bunun üzerinde düşünmen için senin biraz zamana ihtiyacın var. benim de kendimi bu görüntüye hazırlayabilmem için.."

ikisi de çaylarını içtiler.

"lütfen" dedi hizmetkar sonunda "yoksa uçup gidecek." kayzer düşünceli bir tavırla ayağa kalktı, "gördüğün her neyse şimdi bana da gösterebilirsin."

ilk önce bir bahçeyi geçtiler, sonra bir kır, küçük bir köprü'nün üzerinden öteki tarafa, bir ormanlık ve nihayet bir tepenin üzerine çıktılar.

"orada!" dedi hizmetkar. kayzer gökyüzüne baktı.

ve gökyüzünde bir adam vardı, gülen; ve adam o kadar yüksekteydi ki gülmesi zor duyuluyordu. adam parlak kağıtla ve bambu kamışları ile donanmış, iki kanat ve sarı bir kuyruktan oluşan elbisesi ile kainatın sanki en büyük kuşu gibi, ejderler ülkesinde yeni bir ejder gibi süzülüyordu.

adam serin sabah rüzgarlarının içinden tee yukarlardan onlara, aşağıya doğru bağırdı: "uçuyorum, uçuyorum." hizmetkar ona el salladı "evet evet..."

kayzer yuan yerinden kıpırdamadı. onun yerine şimdilerde günün hafif sisi içersinde yemyeşil tepelerin arasından eşsiz bir yılan gibi heybetle uzayıp giden çin seddine baktı. bu duvar ki onu ve hükümdarlığını ve halkını sayısız zamanlar içersinde düşman yağmalarından korumuş sayısız zamanlar ülkenin huzuruna teminat olmuştu. bir dere bir toprak yol ve bir tepecik arasında büzülüp kıvrılmış duran ve şimdi şimdi yavaşça uyanmaya başlayan bir şehire baktı.

"söyle bana" diye sordu hizmetkarına, "senden başka bu uçan adamı gören oldu mu?"

"bir tek ben, majesteleri." dedi hizmetkar, yukarı baktı ve gülerek el salladı."

kayzer bir süre daha yukarıya gökyüzüne baktı ve "onu aşağıya çağır." dedi.

"hey... hey sen, aşağıya gel, aşağıya... kayzer seninle konuşmak istiyor." diye seslendi yukarıya doğru hizmetkar, iki elini huni gibi yapıp ağızına gütürerek. uçan adam sabahın serinliğinde aşağıya doğru süzülürken kayzer de her bir tarafa baktı. bir çiftçi gördü ilerde, sabah sabah erkenden tarlasını çapalayan ve gökyüzüne bakan. kayzer çiftçinin nerede olduğunu hafızasına yerleştirdi...

uçan adam kağıt hışırtıları, bambu kamışlarının tıkırtıları içersinde yere indi.

gururla fakat teçhizatının karmaşıklığı içersinde biraz da acemice kayzere doğru yaklaştı ve yaşlı adamın önünde eğildi.

"sen ne yaptın?" diye sordu kayzer.

"ben gökyüzünde uçtum majesteleri." diye cevap verdi adam.

"sen ne yaptın?" diye tekrarladı sorusunu kayzer.

"size şimdi söyledim ya majesteleri!" diye seslendi uçan adam.

"bana hiç bir şey söylemedin." dedi kayzer, zayıf elini uzatıp o güzelim kağıtlara ve bir kuşun gövdesini andıran kamışlara dokundu, onları hissedebilmek için. makinada halen serin bir rüzgar kokusu vardı.

"güzel, çok güzel değil mi majestleri?"

"evet. haddinden fazla."

"bu gördüğünüz dünya üzerinde ilk ve bir tane olandır." dedi adam gülümseyerek. "ve onu ben buldum."

"yegane?.. tek?..."

"size yemin ederim!"

"peki başka kim biliyor?"

"hiç kimse. hatta karım bile; eğer bilseydi benim delirdiğimi zannederdi. benim aslında uçan bir ejder-uçurtması yaptığımı sanıyordu... geceleyin kalktım ve uçurumun kenarına kadar gittim. ve sabah rüzgarı esmeye başlayıp gün doğarken bütün cesaretimi toplayıp, majesteleri, uçurumdan atladım. uçuyordum!. fakat karımın kat'iyen haberi olmadı."

"bu onun namına iyi bir haber sanırım." dedi kayzer.

"benimle gel."

beraber büyük konağa doğru ilerlediler. güneş şimdi neredeyse tam tepelerine doğru yaklaşmıştı. kayzer, hizmetkar ve uçan adam kocaman bahçede durudular.

kayzer ellerini çırdı:

"hee, muhafızlar!"

muhafızlar koşarak geldiler.

"tutun bu adamı."

muhafızlar uçan adamı kollarından yakaladılar.

"celladı çağırın!" dedi kayzer.

"ne demek oluyor bu?" diye haykırdı şaşkınlıkla uçan adam. "ben ne yaptım ki?" sarsıntılarla ağlamaya başladı, kağıtlar hışırdaydı, çıtalar birbirlerine süttüdü.

"burada bu adam bir makina yapmış." dedi kayzer, "ve bize ne yaptığını soruyor. kendisi de bilmiyor. yalnızca bir şeyler icat ediyor; neden yaptığını ve ne işe yaradığını bilmeden. ve böyle bir şeyin nelere sebep olacağını da bilemeden."

cellat gümüş gibi parlayan keskin baltası ile seğırtip geldi; çıplak adaleli kolları ve suratında beyaz, neşeli bir maske ile.

"bir saniye." dedi kayzer. yan tarafta duran ve üstünde tuhaf bir makine duran bir masaya döndü. bunu kendisi yapmıştı. boynunda asılı duran minik altın bir anahtarı çıkartarak minik makinaya yerleştirdi, döndürdü, makinayı işletti...

makina metal ve kıymetli taşlarla işlenmiş bir bahçeydi. çalıştırıldığı zaman, içersinde metal ağaçların üzerlerine tünemiş olan minik kuşlar ötüyor, minik ormanların içersinde kurtlar dolaşüyor ve minik insanlar güneşin ışığı ile gölgeler arasında minik yelpazelerini sallaya sallaya oraya buraya dolaşıyorlardı. etrafta öten kristal kuşların cıvıltılarını dinleyerek inanılmaz küçüklükteki bir akar çeşmenin önünden geçiyorlardı.

"bu ne kadar güzel değil mi?" dedi kayzer. "eğer bana, ne yaptın burada sen diye soracak olursanız, size açıklıkla

diyebilirim ki, kuşlara ses verdim ormanlara mırıltı, insanları gölgelerin ve yaprakların üzerlerinden yürüyerek bu ağaçların içersinde gezdirdim, onların kuş seslerinden mutlu olmalarını sağladım. yaptığım bu."

"fakat majesteleri" diye gözlerinden yaşlar fışkıran uçan adam yalvardı "ben de ona benzer bir şey yaptım! güzellikleri gördüm. sabah esintisinde uçtum. aşağıda halen uyumakta olan evleri ve bahçeleri seyrettim. deniz kokusunu burnuma çekip saklandığı tepelerin arkalarına baktım. ve bir kuş gibi süzüldüm gökyüzünde. beni bir tüy gibi oraya bir buraya yelpazeleyip götüren rüzgarla, etrafımda dolaşan o rüzgarla. bilemezsiniz sabahları gökyüzünün nasıl mis gibi koktuğunu. ve insanın kendisini nasıl özgür hissettiğini! bu, majesteleri güzel olan. bu da güzel!."

"evet." dedi kayzer, biraz da hazin bir tavırla "sanırım bunlar aynen senin söylediğin gibidir. zira sen gökyüzünde uçarken ben de de yüreğimin seninle beraber uçtuğunu hissettem. sordum kendi kendime. nedir bu? nasıl bir duygu bu? yukardan, bu muhteşem yüksekliklerden dereler nasıl görünürler? ve evler, hizmetkarlarım, karıncalar ve uzaklarda daha henüz uyanmamış şehirler?"

"o halde canımı başıslıyorsunuz."

"fakat öyle bazı zamanlar vardır ki" diye devam etti kayzer, daha da hüzünlü "insanların ellerinde olan birkaç güzelliği halen ellerinde muhafaza edebilmeleri için bazı birkaç güzelliklerden mutlaka fedakarlık yapmaları gerekir. ben senden korkmuyorum. benim korktuğum bir başka adam."

"hangi adam?"

"herhangi birisi. seni parlak kağıtlarının ve bambu kamaşlarının içersinde uçarken görüp onun bir aynısını yapacak olan adam. fakat bu diğer adamın kötü bir suratı ve kötü bir kalbi olacaktır. ve işte o zaman elimizdeki güzellikleri dahi kaybedebiliriz. o adamdan korkuyorum."

"fakat niçin?"

"kim diyebilir ki bir gün böyle bir adamın kağıtlar ve kamışlarla donanmış olarak gökyüzüne çıkmayacağı, oralarda uçmayacağı ve insanların üzerine, büyük çin seddinin üzerine, hizmetkarlarının üzerine kocaman kocaman taşlar atmıyacağı?" diye sordu kayzer. kimse yerinden kıpırdamadı. hiç kimse ağzını açmadı. tek kelime söylenmedi.

"kesin kafasını!" diye emir verdi kayzer.

celladın gümüş baltası havada vınladı.

"ejderi, kağıtları, bambuları ve uçan adamı yakın. küllerini beraberce bir çukura gömün" dedi kayzer.

hizmetkarların hepsi emirleri yerine getirmek için hemen çekildiler.

kayzer uçan adamı ilk gören sadık hizmetkarına döndü.

"ağzını sıkı tut. gördüklerinin hepsi bir rüyadan başka bir şey değildi. ve maalesef çok çok güzel bir rüya. ve tarlada sabah çalışan çiftçiye de aynı şeyleri söyle. gördükleri, her ne gördüyse hayalden başka bir şey değildir. eğer bunların etrafta konuşulduğunu duyarsam ilk defa bir saniye içinde senin ve çiftçinin kafaları gider!"

"çok bağışlayıcısın efendimiz."

"bağışlayıcı? hayır.." dedi ihtiyar adam. bahçe duvarının arkasında güzelim makinanın parlak kağıtlarını ve bambu kamışlarını yakan adamlarına bakarak. sabahın mis kokusunu andıran bir duman yayarak etrafına. gökyüzüne yükselen o dumanı izleyerek..

"hayır. ancak şaşkınlık ve dehşet içersindeyim."

askerlerin derin bir çukur kazmalarını izledi. sonra külleri içine atmalarını.

"bir insanın hayatı milyonlarca diğerlerine oranla ne kadar değer taşıyabilir? bu düşünceden hareket ederek hiç olmazsa biraz teselli buluyorum."

boynunda sılı duran minik altın anahtarını aldı ve bir kere daha masanın üzerinde duran minik makinasını çalıştırdı. orada durdu ve pencereden uçsuz bucaksız ovalara, topraklara, bir yılan gibi kıvrılan çin seddine, huzurlu

şehirlerine yemyeşil tarlalara, akan dereciklere ve nehirlere baktı. içini çekti. masanın üzerindeki makinacık mırıltılarla, tıkırtılarla halen çalışıyordu. içersinde minicik insanlar ormanlarda dolaşıyorlardı, minicik tilkiler, gümüşü parlayan tüylerinle güneşin girebildiği ağaçların altında sessizce yürüyorlardı. ağaçların altında parlak sesler, pırıltılı mavi ve sarı renkler, yukarıya küçücük gökyüzüne doğru uçuşan yapraklar...
"oo!" dedi kayzer gözlerini yumarak " şu kuşlara bak!"

28eylül2008

zaman zaman herkes bir hap içer. uyanık kalmak için, sakinleşmek için, başağrısı için, sıkıntılar için, hava basıncı için vesaire vesaire.. fakat her türlü aşırıktan kaçınmalıdır. çünkü hap bağımlısı olduğunuz vakit nelerin olabileceğini tahmin bile edemezsiniz... sanogol bağımlısı gibi...

sanogol sizi sakinleştirir⁵

henry llyod barker sokakta rastlayabileceğiniz orta tip insanlardan biriydi. halkın içersinde onu ön saflara taşıyabilecek hiç bir özelliği yoktu. eğer, anket yapımcılarının tabiri ile 'sokaktaki adam' tarifine uygun tek bir kişi varsa o da barker'di. şöyle ya da böyle mutlu bir evliliği vardı; karısıyla beraber üç odalı bir kira evinde ve muntazam aylık bir gelir... sabahları muntazam olarak yedibuçukta kalkar, karısıyla kahvaltı ettikten sonra otobüsle ofise giderdi. saat tam onyedide kalemini masasının üzerine bırakır ve saat onyediotuzda evinde olurdu. her seferinde aynı otobüse binerdi. seneler ve senelerce... çok eskiden ofisten çıktıktan sonra tanıdıkları ile beraber bir iki tek atmak için bir bara gittiği olmuştü. tam söylemek gerekirse: çarşambaları. barda oldukça çekici, alımlı bir kadın garson çalışmaktaydı. ve kadın, belki de mesleğinin gereği o aralar llyod baker'le yakından ilgileniyordu. ve işte baker bu kadınla karısını aldattı. daha doğrusu aldatmak istedi... tam da başarmış sayılmazdı doğrusu ama... biraz fazla kaçırıldığı bir akşam kadın onu odasına götürdü. olacakların sevinci ve heyecanını, düşünebiliyor musunuz? yirmi senelik evlilik hayatında henry llyod baker bir kerecik olsun karısını aldatmayı denedi. ve bu deneme ile de deneme denemde kaldı. bu talihsiz denemeden sonra henry baker namuslu

⁵ clark darlton (robert artner) am ende der furcht / heyne 1966

ve dürüst bir insanın karısını asla aldatmıyacağı kanaatine vardı. o günden sonra baker bara daha az gider oldu. sonunda da hiç gitmedi. buzdolabı dopdolu olduğuna göre birayı pekala evinde de içebilirdi. hem de ithal malı... bu da bir takım baralarda önlerine konan ne idüğü belirsiz biralardan herhalde çok daha iyiydi. hem kim bilir adamın önüne neler koyuyorlardı. hepsinin de derdi birkaç kuruş daha fazla paraydı. böyle düşündü baker ve ondan sonra birasını devamlı evinde içti..

henry llyod baker televizyonunun önünde oturmuş birasını içiyordu.

"...dan ithal edilen denetimsiz olarak serbest piyasada satılan ilaçların meydana getirdikleri zarardan daha fazladır. bunu dünyanın tekmiil ilaçları tedavi edemez. çoğu zaman senelerce kullanımın getirdiği alışkanlıkla insan organizmasında ilerleyen zaman içersinde onulmaz zararlar meydana getirir..."

barker bira bardağını alçak sehpanın üstüne koydu ve televizyon program dergisine el attı. adamı dinlemiyordu bile. çünkü ilgilenmiyordu.

"diddy" henry lloyd baker karısı margaret'i, hep böyle çağırırdı. "diddy, bu akşam televizyonda bir polisye var." "çok iyi. mutfağa gel. yemek hazır."

barker uflayarak kalktı ve düşünmeden elini pantolonun cebine atarak bir tüp çıkardı. içindeki tabletlere dikkat bile etmedi. üzerindeki yazıyı zaten ezberle biliyordu. avucuna bir tane alıp ağızına attı ve yuttu. bunu yaparken de kafasını arkaya doğru attı. hapın boğazında takılıp kalmasından hiç hoşlanmazdı..

yemekten sonra ikisi de televizyonun başına geçtiler. ekrandaki programla ikisi de pek ilgili değildi. ama ondan sonra polisye başlayacaktı. barker onun için kumandayla pek oynamadı. nasıl olsa biraz sonra başlardı. ama mademki ekranda birşeyler vardı o da seyrederdi. televizyonun kumanda odasında, branştan olanların deyimi ile herşey alışılmışın içinde gidiyordu. tavandaki spot lambalar kısa konuşmasını biraz önce bitiren

beyefendinin üzerindeydiler. yerinden kalkmadan önce seyircileri gülyüzle selamladı. aslında kameranın objektifineydi verdiği selam. fakat edindiği tecrübelerden anlaşılıyorduki bu işi kimseye çaktırmadan rahatlıkla yapabiliyordu. kameraman sahneyi kararttı sonra tekrar açtı. ekranda şimdi haber spikeri görünüyordu. spiker james holiday'di bu. uzun zamandanberi şirkette çalışıyordu. ve tatlı gülüşü ve kadife sesinden dolayı en çokta geçkin hanımların sevgilisi idi.

"... üç kişi meydana gelen kazada hayatlarını kaybettiler. kazaya sebep olan şöförün, görünüşte alkollü olması fakat kontrolden sonra hiç alkol almamış olması polisleri şaşırttı. 'vera' hortumu şimdide doğu bölgelerine yaklaşıyor. kurtarma operasyonları son süratle ilerlemekte. ilgililer tarafından yapılan açıklamalara göre önümüzdeki günlerde su baskınları bekleniyor. ordularımız halen teyakkuz halinde beklemektler... geçen haftanın başında meydana gelen ve ikiyüz kişinin ölümüne neden olan uçak kazasında pilotaj hatası olduğu tesbit edildi.

şimdi aldığımız bir habere göre birleşmiş milletler halen kesin bir karara varmış değiller. toplantıya katılan taraftarlar birbirlerini karşılıklı olarak anlayışsızlıkla suçlamakta devam ediyorlar. tarafsız siyasetçilere göre bu durum belirsiz bir süre daha uzayabilecek.

sayın bayanlar ve baylar, şimdi de hava raporu. kuzeyden gelen alçak..."

james holiday arkasında alışılmadık bir gürültü duydu. birileri stüdyonun kapısını açmış gibi sanki. holiday buna bir anlam veremedi. çünkü yayın sırasında stüdyoya girmek ya da çıkma zaten yasaktı. bunu da herkes bilirdi. kapı tekrar kapandı. yüzü holiday'a dönük olan kameraman işitilebilir bir gürültü ile derin bir soluk aldı. holiday'in omuzlarının üzerinden kapıya doğru baktı. gözleri faltaşı gibi açılmıştı.

bu sefer holiday de arkasına döndü.

kapının iki metre uzağında bir teknisyen suratı bembeyaz şaşkın bir halde kalakalmıştı. içeriye giren adam yayın personeline ait değildi. holiday onu şimdide kadar hiç görmemişti.

adamın koyu renk bir elbisesi ve siyah bir pardesüsü vardı sırtında. daha çok bir cenaze levazımatçısına benziyordu. hatta bu kıyafeti ile meslekte de oldukça iyi bir müşteri pontansiyeli olabilirdi...

eğer elindeki büyük çaplı tabanca olmasaydı...

adam tabancasını holiday'e ve kameramana doğrulttu. eli zerre kadar titremiyordu. öbür elinde bir evrak çantası vardı.

"baksanıza bana. delirdiniz mi siz? haber yayınının tam ortasındayız!" diye tısladı ışıkçılardan biri.

"zaten ben de bunun için buradayım" diye cevap verdi adam " sakın yayını kesmeye kalkmayın. sizi uyarıyorum. bunu yaparsanız hemen anlarım."

james holiday tekrar seyircilerine dönerek:

"bayanlar baylar özür dilerim. beklenmedik bir arıza. hemen hallededeceğiz. sizi temin ederim..."

"siz hiç bir şeyi temin etmiyeceksiniz" dedi adam. bu arada biraz daha yaklaşmış ve şimdi tam holiday'in yanında duruyordu. elindeki tabanca ile anlamı gayet açık olan bir el hareketiyle "lütfen rica etsem bana yerinizi verseniz. ordakilere..." elinle kameranın objektifini işaret ederek "oradakilere, evde ekranları başında olanlara ilginç bazı şeyler söylemek istiyorum."

holiday donup kalmıştı. sandalyesinin üzerinde adeta taş bir heykel gibiydi. hayatta böyle bir şey başına gelmemiş ve şimdi de bu durumda ne yapacağını kestiremiyordu. kararsızdı. sonunda silkinip tekrar kameraya doğru döndü.

"bayanlar ve baylar" dedi "bayanlar ve baylar. şahidimsiniz... olayı kesinlikle protesto ederek yerimi bırakıyorum. şiddeti kınıyorum ve karşısında durmaktan imtina ediyorum."

adam sandalyeye oturdu:

"bana yardımcı olacaksınız. isminiz nedir?"

"benim ismim james holiday" dedi james holiday, ismini hiç duymamış birisinle karşılaşmanın verdiği şaşkınlık içerisinde.

"bana bir projeksiyon aleti temin edeceksiniz bay holiday. daha sonra getirdiğim filimleri koyup onları göstereceğiz. filimleri ben nasıl istiyorsam o şekilde oynatacaksınız.

'dur' dediğimde durduracaksınız vesaire. anladınız mı bay holiday?"

"evet." dedi holiday "ama bana bütün bunların ne anlama geldiğini söylemeyecek misiniz?"

"sırası ile. lütfen şimdi dediklerimi yapın. bir şey daha. sakın benim şaka falan yaptığımı da zannetmeyin. eğer beni rahatsız eden ya da yayını kesmeye kalkışan herhangi birisi olursa acımadan ateş ederim. bunun için de oldukça iyi nedenlerim var."

adamın söylediklerini yapmaktan başka çare kalmamıştı. ikide birde monitöre bakarak yayının kesilmeden devam ettiğini kontrol ediyordu adam.

sonunda getirtilen makinaya takılan filimlerden sonra adam konuşmaya başladı.

"bayanlar ve baylar. sizleri korkutmak ya da endişelendirmek istemedim. fakat bana bu hareketimden başka çıkar yol bırakmadılar. niçin olduğunu sizlere biraz sonra açıklayacağım. ve lütfen bunun bir reklam gösterisi olmadığını kesinlikle ifade etmek istiyorum. burada olanların hepsi ve şu anda gördüklerinizin hepsi gerçektir. bunu hiç unutmayın. benim ismim doktor doktor larocca, eğer bu sizi etkileyecekse. benim uzmanlık dalım toksikoloji. uzun çok uzun zaman modern ilaçları araştırarak çalıştım. ve bu sırada korkutucu bazı sonuçlara ulaştım. fakat sunacağım belgelere geçmeden önce sizlere şunu söylemek istiyorum. sakinleştirici haplar üreten belli bir firma, araştırmalarına devam etmemem ve onları açıklamamam halinde bana bir milyon dolar rüşvet teklif etti. böylece durumun ne kadar ciddi olduğunu ve bu insanlar tarafından şimdiye kadar bir çok

gerçeğin sizlerden saklandığını; size sunacağım bulgularımı göreceksiniz, dinleyecek ve gerçeği bütün çıplaklığı ile anlayacaksınız. söz konusu olan sanogol ismindeki sakinleştiricidir.”

james holiday birden ürperdi. sanogol-şirketi en tanınmış ve en büyük ilaç firmalarından biriydi. televizyon onlardan aldıkları reklam paraları ile milyonlar ve milyonlar kazanıyorlardı. zararsız basit bir hap... sanogol hakikaten zararsızdı, holiday bundan ismi gibi emindi. ve her şeye, ama herşeye iyi geliyordu. adamın maksadı neydi diye düşündü holiday.

“sanogol beş senedenberi piyasada satılıyor. sanogol’u ben kimyevi olarak bütün yapı taşlarına ayırarak titiz bir şekilde inceledim. ve nihayet hayret edilecek sonuçlara ulaştım. eğer tabletlerin cidden zararsız oldukları sonucuna varsaydım, bugün herhalde burada olmazdım. fakat sanogol zararsız değil. sanogol etken bir takım maddelerin yanında, sürekli alındığı vakit iki sene içerisinde vücuda yayılıp yerleşen çok kuvvetli zehirlerden oluşuyor. ve maalesef zamanımızda sanogol yutmak sigara içmek kadar korkunç bir alışkanlık haline geldi. ancak bu sigaradan katbekat daha tehlikeli. sizlere sunacağım misallerden önce, şimdiye kadar sanogol’un hiç dikkat edilmemiş bazı özelliklerini sıralamak istiyorum. sanogol bağımlılık yapar. bir kere alan artık onu devamlı almak zorunda hisseder kendini. içerisinde bir çok maddenin yanı sıra belli bir miktar da morfium bulunmaktadır. bütün bunların hepsi bir arada insan sinir sistemini giderek felce uğratmaktadır. iki senelik muntazam hap alımından sonra bozulum başlıyor. insan çevresine duyarsız oluyor, tehlike anlarına daha yavaş tepki veriyor ve en mühimi bütün sorumluluklarından kaçarak kendi dünyasına çekiliyor. yaptığım hesaplara göre ikinci iki senelik süre başladığında intihar yüzdesi korkulacak bir şekilde artıyor. tabii bu bünyeden bünyeye değişiklikler gösterebilir, fakat prensipte ilacın etkileri bu anlattığım şekilde seyrediyor.”

adam holiday'e bir işaret verdi. holiday birinci filmi makinaya yerleştirdi. projeksiyon makinası çalışırken larocca da inandırıcı bir tonla konuşmasına devam etti. "bu günlerde oldukça sık görülen trafik kazalarında sanogol bağımlılığının etkisi tartışılmazdır. istatistikler kazalara neden olan sürücülerin yüzde sekseninin sanogol bağımlısı oldukları belirlenmiştir."

filim birbirine girmiş arabaları, rayından çıkmış tramvayları ve gökyüzünden uçakları gösteriyordu. "tehlike yalnızca amerika için değil, sanogol kullanan dünyanın bütün diğer ülkeleri ve insanları içinde söz konusudur. artık bütün dünya sanogol alıyor ve kullanıyor. ve yaptıkları reklam da 'dünya sanogol'le daha iyi uyur!'. ben bunu ancak bir doktor olarak onaylayabilirim. evet bütün dünya sanogol'le uyuyor. ve bundan sonra da daha da derin bir uykuya geçecek. ve sonunda eğer bu illet ortadan kaldırılmazsa ilelebet uyuyacaklar. sanogol hkmet tarafından hemen ve mutlaka yasak edilmeli ve piyasadan çekilmelidir. bu hepinizin tek çaresidir. buradaki zorluk şudur ki hkmetin bir çok yesi de sanogol bağımlısıdır."

holiday'e yeniden bir işaret verdi. bundan sonraki film oldukça iyi kotarılmış bir gösteri idi. herkesin televizyonlardan tanıdığı birçok siyasiyi, politikacıyı katıldıkları zirve konferanslarında gösteriyordu. larocca veya adamı onları hakikaten hapları yutarken tek tek filmde yakalamışlardı.

"durum budur bayanlar ve baylar. gördüğünüz gibi tutku ileri bir safhada ve tamir edilemez gibi görünüyor." tam bu sırada duruma müdahale geldi.

televizyon şirketi olayı anlamak ve şoku atlatmakta epey gecikmişti. fakat sonra çabuk davrandılar. polisler sessizce giriş kapısını tuttular. diğerleri arkadan larocca'ya yaklaştılar. kaçmasına veya hareket etmesine fırsat vermeden eline vurarak tabancasını düşürdüler ve gelen adamlar hemen bir deli gömleği geçirdiler üstüne. james holiday hemen boşalan yerine oturdu.

"bayanlar ve baylar" dedi holiday "şu anda izlediğiniz daha önceden hazırlanmış bir program değildi. ve sizlere bir tür değişiklik olsun diye de yayınlanmadı. bana gelen haberlere göre kameraların karşısına çıkan, adam tımarhaneden kaçmış ve aranmakta olan bir hastadır. bu geçici rahatsızlıktan dolayı hepinizden özür dileriz." rutin haberlerle devam eden holiday konuşmasını bitirdi. ve sonra polisyeye film başladı.

"yani... böyle bir aptallık." dedi henry llyod baker "adamlarda ne hayal gücü var! her geçen gün daha inanılmaz reklamlar yapıyorlar."

"haplar konusunda niye bu kadar reklam yapıyor onu da ben anlamıyorum. zaten peynir ekmeğe gibi satılıyor. adamlar yeter miktarda üretiliyorlar bile..."

"ne kadar çok, o kadar fazla!" dedi baker. televizyonu kapattı.

"sen de yorgun musun diddy?"

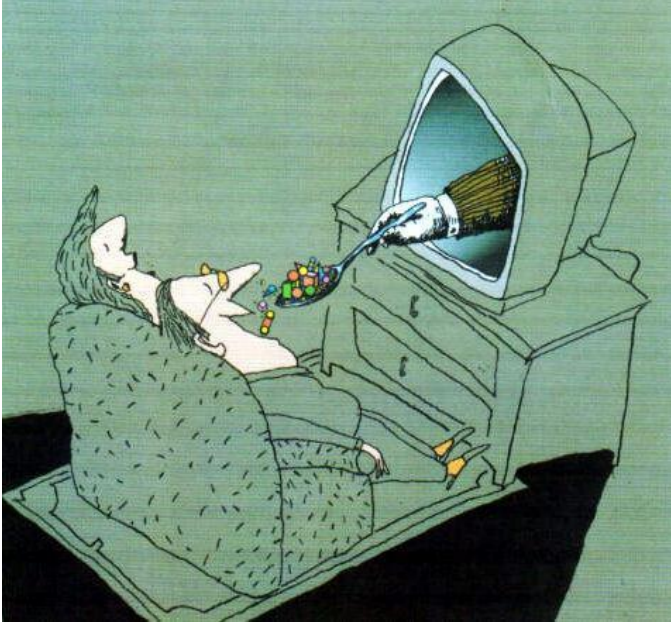
"oldukça."

"sen git. ben gelirim şimdi."

henry llyod baker ve karısı margarete'in, çok arzu ettikleri halde çocukları olmamıştı.

çok istediği halde henry lloyd baker'e istediği şeflik te verilmemişti. zaten hiç uğraşmadığı gibi bu onun zerre kadar umurunda bile değildi. onun tek ilgisi kendi evinin dört duvarı idi. dışardaki dünyanın ilginç ve harikalarla dolu olduğunu çoktan unutmuştu. bu harikaların bir kısmına kendi dört duvarı arasında da erişebileceğini de aklından çıkarmıştı. dünya erişilemezlerin toplamı değildir. bunun bir ufacık televizyon kutusu ile de ilgisi yoktur. dünya minicik bir su damlasının içersinde de olabilir... henry lloyd baker'in intihara ilişkin herhangi bir eğilimi yoktu. o yalnızca hayatın içersinde yarı uykulu bir şekilde akıp gidiyordu. ve artık bir çocuğunun olması da imkansızdı.

zira henry llyod baker beş senedenberi sanogol kullanıyordu.

The Last Night of the World ⁶ ⁷

BY RAY BRADBURY

"What would you do if you knew this was the last night of the world?"

"What would I do; you mean, seriously?"

"Yes, seriously."

"I don't know — I hadn't thought. She turned the handle of the silver coffeepot toward him and placed the two cups in their saucers.

He poured some coffee. In the background, the two small girls were playing blocks on the parlor rug in the light of the green hurricane lamps. There was an easy, clean aroma of brewed coffee in the evening air.

"Well, better start thinking about it," he said.

"You don't mean it?" said his wife.

He nodded.

"A war?"

He shook his head.

"Not the hydrogen or atom bomb?"

"No."

"Or germ warfare?"

⁶ One of twelve short stories the late science-fiction legend wrote for Esquire. And, weirdly, perhaps the most lasting.

Originally published in the February 1951 issue of Esquire

⁷ bunu çevirmedim.. çevirince zaten bi çok şeyler kayboluyor.. bunu böyle okuyun

"None of those at all," he said, stirring his coffee slowly and staring into its black depths. "But just the closing of a book, let's say."

"I don't think I understand."

"No, nor do I really. It's just a feeling; sometimes it frightens me, sometimes I'm not frightened at all — but peaceful." He glanced in at the girls and their yellow hair shining in the bright lamplight, and lowered his voice. "I didn't say anything to you. It first happened about four nights ago."

"What?"

"A dream I had. I dreamt that it was all going to be over and a voice said it was; not any kind of voice I can remember, but a voice anyway, and it said things would stop here on Earth. I didn't think too much about it when I awoke the next morning, but then I went to work and the feeling as with me all day. I caught Stan Willis looking out the window in the middle of the afternoon and I said, 'Penny for your thoughts, Stan,' and he said, 'I had a dream last night,' and before he even told me the dream, I knew what it was. I could have told him, but he told me and I listened to him."

"It was the same dream?"

"Yes. I told Stan I had dreamed it, too. He didn't seem surprised. He relaxed, in fact. Then we started walking through offices, for the hell of it. It wasn't planned. We didn't say, let's walk around. We just walked on our own, and everywhere we saw people looking at their desks or their hands or out the windows and not seeing what was in front of their eyes. I talked to a few of them; so did Stan."

"And all of them had dreamed?"

"All of them. The same dream, with no difference."

"Do you believe in the dream?"

"Yes. I've never been more certain."

"And when will it stop? The world, I mean."

"Sometime during the night for us, and then, as the night goes on around the world, those advancing portions will go, too. It'll take twenty-four hours for it all to go."

They sat awhile not touching their coffee. Then they lifted it slowly and drank, looking at each other.

"Do we deserve this?" she said.

"It's not a matter of deserving, it's just that things didn't work out. I notice you didn't even argue about this. Why not?"

"I guess I have a reason," she said.

"The same reason everyone at the office had?"

She nodded. "I didn't want to say anything. It happened last night. And the women on the block are talking about it, just among themselves." She picked up the evening paper and held it toward him. "There's nothing in the news about it."

"No, everyone knows, so what's the need?" He took the paper and sat back in his chair, looking at the girls and then at her. "Are you afraid?"

"No. Not even for the children. I always thought I would be frightened to death, but I'm not."

"Where's that spirit of self-preservation the scientists talk about so much?"

"I don't know. You don't get too excited when you feel things are logical. This is logical. Nothing else but this could have happened from the way we've lived."

"We haven't been too bad, have we?"

"No, nor enormously good. I suppose that's the trouble. We haven't been very much of anything except us, while a big part of the world was busy being lots of quite awful things."

The girls were laughing in the parlor as they waved their hands and tumbled down their house of blocks.

"I always imagined people would be screaming in the streets at a time like this."

"I guess not. You don't scream about the real thing."

"Do you know, I won't miss anything but you and the girls. I never liked cities or autos or factories or my work or anything except you three. I won't miss a thing except my family and perhaps the change in the weather and a glass of cool water when the weather's hot, or the luxury of sleeping. Just little things, really. How can we sit here and talk this way?"

"Because there's nothing else to do."

"That's it, of course, for if there were, we'd be doing it. I suppose this is the first time in the history of the world that everyone has really known just what they were going to be doing during the last night."

"I wonder what everyone else will do now, this evening, for the next few hours."

"Go to a show, listen to the radio, watch the TV, play cards, put the children to bed, get to bed themselves, like always."

"In a way that's something to be proud of — like always."

"We're not all bad."

They sat a moment and then he poured more coffee.

"Why do you suppose it's tonight?"

"Because."

"Why not some night in the past ten years or in the last century, or five centuries ago or ten?"

"Maybe it's because it was never February 30, 1951, ever before in history, and now it is and that's it, because this date means more than any other date ever meant and because it's the year when things are as they are all over the world and that's why it's the end."

"There are bombers on their course both ways across the ocean tonight that'll never see land again."

"That's part of the reason why."

"Well," he said. "What shall it be? Wash the dishes?"

They washed the dishes carefully and stacked them away with especial neatness. At eight-thirty the girls were put to bed and kissed good night and the little lights by their beds turned on and the door left a trifle open.

"I wonder," said the husband, coming out and looking back, standing there with his pipe for a moment."

"What?"

"If the door should be shut all the way or if it should be left just a little ajar so we can hear them if they call."

"I wonder if the children know — if anyone mentioned anything to them?"

"No, of course not. They'd have asked us about it."

They sat and read the papers and talked and listened to some radio music and then sat together by the fireplace looking at the charcoal embers as the clock struck ten-thirty and eleven and eleven-thirty. They thought of all the other people in the world who had spent their evening, each in their own special way.

"Well," he said at last. He kissed his wife for a long time.

"We've been good for each other, anyway."

"Do you want to cry?" he asked.

"I don't think so."

They went through the house and turned out the lights and locked the doors, and went into the bedroom and stood in the night cool darkness undressing. She took the spread from the bed and folded it carefully over a chair, as always, and pushed back the covers. "The sheets are so cool and clean and nice," she said.

"I'm tired."

"We're both tired."

They got into bed and lay back.

"Wait a moment," she said.

He heard her get up and go out into the back of the house, and then he heard the soft shuffling of a swinging door. A moment later she was back. "I left the water running in the kitchen," she said. "I turned the faucet off."

Something about this was so funny that he had to laugh. She laughed with him, knowing what it was that she had done that was so funny. They stopped laughing at last

and lay in their cool night bed, their hands clasped, their heads together.

"Good night," he said, after a moment.

"Good night," she said, adding softly, "dear..."

kurgu

aykut yazgan

ekitap.ayorum.com